JESU TONDIBA TUONA

1 Teofili li cincintili yua ke diani maadi yesu n
cindi ki tieni yeni wan tundi yaala;
2 Hali yeni ya daali k o bo doni poli pon
3 Li puoli po yo k o bo teni wan bo lugidi yaaba
a tuonsɔnba k o bo legidi bi nungi po o fala puolo
po fuoŋanba paalu. Dana piina o tundi legidi bi
nungi nni ki maadi u Tienu diema maama.
4 B den ya cendi liebi o den yi yedi'b ki ban da
fagidi yeni Jerusalemi ama ki nan da guudi bàa
puoni u, nani wan bo maadi «i gbadi n maama
ke»
5 San bo wuuli hali yeni dinne yeni mi ñinma i
ama yinba ba ti wuli yeni fuoŋanba li dana kan
fagidi»
6 Ban bo taani ya yogu ke bi bual'o: «badici-
amo li yognu i ke a ba sieni Israheli diema aa?»
7 K o maadi'bi «laa tie yin'bi ka bi bandi li
yogu bii li tinbuali yua ke u Tienu bàa cuo yeni
u paaceli.
8 Ama i ba gaà u paaciamu ya yogu ke
fuonŋanma ti ba cua yim n ba tua mini yeni
Jerusalemi sieda siedanba, Jude yeni sanmaali
kuli dogu nni yeni ki tinga n pan juodi naankani
kuli.
9 Yagu ke Jesu bo maadi'bi li bona kuli ki gbeni
nani wan bo nua tanpoli yeni, k o doni k u
tawaligbangu baa ki legini bi nunbina.
10 Ban go bo da nua tanpoli ya yogu, ki nibilie
nagini bi kani ki lani tiapiena.

11 Bi bo maadi: «Yimi galile yaaba be cedi ki se
lan kani ki nua tanpoli»
12 Lani ki bi bo guani Jerusalemi Olife juali po
yua kɔbi yeni Jerusalemi nani ban cuoni ya banli
Sabbat daali.
13 Ban bo pundi ke bi doni gu dietuagu po, ban
bo tundi ki ye naani. li bo tie Piaali, San, Saaki,
Andili, Filipi, Tuoma, Baatelemi, Maatio, Saaki
Alife bijua, Siimo o jakagidiga, yeni Jude Saaki
bijua.
14 B bo taani tie nani nuyendo yeni ki taani
jaani, yeni bi puobi, Maali Jesu naà yeni o waali.
15 Li dani k Piaali bo fii o naataani siiga nni, bi
bo tie nani 120, maadi.
16 N naataani li bo tie buama yaali k u Tienu
maama n tieni ki tii, nani fuoŋanma n bo yedi
Daavidi ñɔba nni Juda po, yua bo waani jesu ke
b cuo, o.
17 Kelima o bo tie ti yua ke go bo baadi ti ñuadi
li yaalidugu po.
18 Dinne li nulo daa u kuanu yeni obiadma
paadi, lan kani k o jiidi baa ke li yuli liidi, k o
gbanandi yodi k o tugu nni bona kuli yadi.
19 Jerusalemi niba kuli bo ŋanbi bani li bonli
ke b ji puni li kuanu li yeli bi danba maama nni
“Hakeldama”, li niima n tie mi sɔma kuanu.
20 Lan cedi ki li diani pisoma tila nni,”ŋaa mani
k o kuanu n kpandi pabɔnli ke nulo n daa kua li
kani. ke nutiani n gaa u yudandi sienu.
21 Li tie buami yaali ke bi niba yaabi bo ciani
ti o badiciamo Jesu n bo ye ya yoguti siiga nni
22 Lan cili San ñinwulima ya caa ya daali k o bo
ñani ti siiga nni yaabi bo tua siedanba o yiedima

po yeni timi.
23 Ke bi tieni nibalie liiga, Josefi ke yi'o
Barsabas, k go yi'o Justus yeni Maatiasi.
24 24 B bo jaandi ki maadi «fini o badiciamo
yua bani yua kuli yantugu ŋan waani ti nibalie
ne ŋan lugidi yua.
25 Ke wan gaa li yiali u yaalidigu yeni u tienu
tuonli ke Juda kan cɔlini ki nan ŋɔdi u sancelu.
26 Ke bi tɔni tia tia ki lugidi Maatiasi k b ji bo
cɔd'o ki pugni tuonsɔnba piigi n yendi yeni po.

Diangbenga 2

1 Pantekoti daali ń pundi, bi kuli dentaani ki
kaanyendu i.
2 Bi ti ludi ki gbadi ke fuugu ñani tanpoli ki
nani faaciangu yeni, ki gbie ban bi ye ya dieli
nni yeni kuli.
3 Ban la ke i landi tie nani mu yeni ki dɔgdi bi
po, ki bɔgdi bɔgdi ki maani yuakuli po.
4 Bikuli ń gbie yeni mi foŋanma, ki ji cili ki ya
maadi mi maalanma nani foŋanma ń puni ba ke
ban maadi maama.
5 Layognu, Juufinba yaaba daani U Tienu nni
den ñani ŋanduna dogi nni kuli, ki cua ki dá ye
Jerusalema.
6 Ban gbadi ku fuugu, ban taani ki sani ki cua,
lan lidi ba yeni yuakuli ń gbia ke bi maadi o
danba maama nni.
7 Bi den ye ku yaalidgu yeni li pamancianli nni;
bi den maadi: “Ti ya ba maadi i mɔni, bani yaaba
n maadi ne kuli ki tie Galile yaaba ka aa?

8 Li nan tieni ledi i, ke ti gbia bi maama yuakuli
danba maama nni?
9 Persi yaaba, Medesi yaaba yeni Elamiti yaaba
yeni yaaba n kua Mesopotami, Jude diema nni,
yeni Kapadɔsi, Pɔn yeni Asi,
10 Friji yeni Panfili, Ejipti nni yeni Libi dogi yia
n ye Sireni po, yeni ya canba n ñani Roma ki cua,
11 Juufinba yeni Proselitinba, Kretan yeni
Arabi yaaba, ti den gbia ke bi maadi ti danba
maama nni U Tienu paaciamu tuonli”
12 Bi den ye li pamancianli nni kaa bani ban ba
tieni yaali kuli; bi den maadi bi ŋmiali nni: “Ne
mo ya niima nni nan ji tie be i?”
13 Ama bi tianba den ñuadi ba ki maadi, “Bikuli
ñuni mi daamɔnpaanma i ke li ga ba.”
14 Ama Pieri den fii wani yeni li piiga n yendo,
ki duoni u nialu, ki yedi ba, “Jude niba yeni yinba
yaaba n kua Jrusalema nni, li ŋani yin bandi
yaali ne yin ŋanbi ki cengi n lanbona.
15 Kelima, ya niba ne ki ñuni daama ki guo nani
yin maali maama ka, kelima ti dá ye siŋaagu,
kudi taa yognu i.
16 Li tie o sawalpualo Joweli ń den waani ya
maama i:
17 “ A daajuodidana ya pundi,” U Tienu ń yedi
yaali n ne, “N ba yadi n foŋanma gbannandi kuli
po. I bijaba yeni i bisiaba ba tua sawapuaba,
i naacenba yeni i jifanba ba la mi dɔgdima, i
nikpelba ń ya laadi a bona ti dangdi nni.
18 Li baa tie yeni i, n tuonsɔnba, bi puoba yeni
bi jaba po li dana nni N ba yadi n foŋanma bi
po, ban ya pua sawali.
19 N ba cedi yaalidgu bona ń tieni tanpoli po,

ki tieni li pagli maalma ki tinga po, mi sɔma, u
mu yeni i muñii walgu.
20 u yienu ba kpandi bɔnbɔnli, o ŋmaalo ń
kpandi sɔma ki sua ya daacianli ke i ba la ki
bandi O Diedo guanma pundi.
21 Li ba tieni ke yua n jaandi U Tienu O Diedo
yeli po ba baa mi faabma.
22 Israyeli yaaba, cengi mani ya lanbona ne:
Nasareti Jesu, U Tienu ń tieni yua ya po kasiedi
i kuli ya nunbu nni yaali n nua o yaalidgu
tuonŋama, U Tienu ń cedi ke o tieni ya ban-
cianma yeni ya maalma ke ikuli bani,
23 Nani U tienu ń bobni maama, ke li ŋua o
bancianma, bi kuadi o, ki cuo o ki mubni yaaba
n fali yiko nui nni, ke bi kpaa o li daapɔnpɔnli
po, ki kpa o.
24 U Tienu yiedi o, ki faabi o yeni mi kuuma
fala, kelima, li bo ki buali ke wan ya ye mi kuuma
nuu nni.
25 Kelima Dafidi yedi yaali ne o po: “N den
tundi ki nua O Diedo ke o ye n liiga, kelima o
ye n nuujienu po ke mii ji pia begma.
26 Lanwani ii, n ye li pamancianli nni, ki
mangidi n pali yeni n lanbu. Yaali n pugdi, n
gbannandi baa ye li dandanli nni.
27 Kelima a kan ñɔli ki ŋa n naano bi kpienba
diema nni, a go kan ŋa a niŋamo gbannandi ń
bedi.
28 A dɔgdi li mi yema sani, ki waani nni, a ba
cedi min gbie yeni a yema.
29 N kpiiba, n ba maadi yeni yi li dandanli nni
ti yaaja Dafiidi maama: o den kpe, ke bi pii o, ke
o kakuli ye ti siiga nni hali yeni mɔlane.

30 Nani wan den tie sawalpualo, ki bani ke U
Tienu bo loli yni o ku dɔnligu, ki niani o ke o ba
cedi o puoliŋuani nni, yendo ń kali o badigbandi
po yeni.
31 o bo tuodi ki bandi, ki maadi Jesu yiedma
po, “Bi den ki ñɔli ki ŋa o bi kpienba tinga nni,
ke o gbannandi mo ki bandi bedma.
32 Lan ya Jesu, U Tienu duoni o yeli, tikuli tie li
kesiedinba.
33 Ama, nani wan doni, ki kali U Tienu jienu
yeni, o baa Báa ń den niani o ya foŋanma, o yadi
lan ya foŋanma i ti po ke i la ki go gbadi ne.
34 Kelima, Dafiidi naa den doni tanpoli, ama, o
den maadi, “O Diedo yedi N Diedo, «Kali n jienu,
35 hali min ba cedi a yibalinba ń tua
taaŋmaakaanu»
36 Lanyapo i, ke li buali ke Israyeli diegu kuli
ń bandi yeni i mɔni ke yin kpaa ya Jesu li
daapɔnpɔnli po yeni, U Tienu cedi ke o tua Diedo
yeni Kiristi»
37 Ban gbadi lanya maama, ki mi sia bi pala, ke
bi buali Pieri yeni ya tondba n sieni, “Ti kpiiba,
ti ji ba tieni ledi i?”
38 Ke Pieri guani ki jiini ba, “Yuakuli ń biidi o
pali o tuonbiadi po, ki tieni mi ñinwulma bogdili
Jesu Kiristi yeli po, ke wan di sugli o biidi po, i
ba baa U Tienu Foŋanma paabu,
39 Kelima li nɔnianu tie yinba yeni i bila yaama
i yeni yaaba n ye fagma, hali ban yabi maama
kuli, ke U Tienu ba yini.”
40 O den maadi mi maama boncianla, ki kadi
ki waani ba, ki paani bi pala; O den maadi ne,
“Yin fangi j yula yeni ya nifiima n kua mi tudma

nni ne.
41 Lanwani ii, bi den tuo ki ga o maama, ke bi
tieni ba mi ñinwulma bogdili, ke li daali mɔno,
yaaba n den pugni bi ŋɔdkaaba po den kiluo niba
tuda taa (3000).
42 Bi den tugni bi tuona ki tundi yaali n tie mi
yenŋɔdma, ki bɔgdi kpanu bi ŋmiali nni, ki tie bi
jaandi.
43 Ti jawaandi ń cuo naano kuli, ku yaalidgu
yeni mi bancianma maalma boncianla ń tieni bi
ŋɔdkaaba dandanli po.
44 Yaaba n den tie dugkaaba kuli den taani ki
ye kaanyendu, ke ban den pia yaali kuli den tie
tantaanbona i.
45 Bi den kuadi bi piama yeni bi bonkubkaali ki
bɔgi bi ŋmiali nni, yuakuli yeni wan dagdi yeni
yaali.
46 Li den tie yeni i daali ń tuu daali bi den
ye li jaandieli nni, ki taa payianyendu, ki ŋmiidi
kpanu, ki bɔgi bi ŋmiali nni, ki taandi ki di yeni
li pamanli yeni li pali yumiinli,
47 Bi den pugu U Tienu, ke bi niba taa bi po, ki
selni ba. Daali ń tuu daali, O Diedo den pugdi bi
po yaaba n den baa mi faabma.

Diangbenga 3

1 Yeni ke Pieri yen i Jan den caa ku jaandiegu
nni, i jaandi yogu, nani kudi yia yogu yeni
2 Bi den yi maani ki tugi nilo, ke bi mali o
ke o tie wabo ki caa ki kaandi o ku jaandiegu
bulñɔcianbu, ban yi yaabu bu bulñɔŋanbu yeni
kani, ke o miadi yaaba n pendi ki kua ku
jaandiegu nni.

3 Wan la Pieri yeni Jan ke bi pendi ki kua ku
jaandiegu nni, ke o mia ba li todli
4 Pieri ń sedi ki nuali o tiii, wani yeni Jan, ki
yedi o: «Diidi ti».
5 O wabo ń nuali ba, ki ya daani ke o ba baa
paabu bi kani i.
6 Pieri ń maadi: «N ki pia wula ki buali ligi,
ama min pia yaali, n ba teni a. Nasleti Jesu Kiristi
yeli po, cuoni!»
7 Pieri ń cuo o nuujienu, ki yogi ki fiini o,
lannyognu mɔno, o taana ń todi, o taagbina ń
paagi.
8 Yugyenma, o wabo ń fii, ki ya cuoni, ki kua
ku jaandiegu nni, wani yeni Pieri yeni Jan, ke o
cuoni, ki yugi, ki dondi U Tienu.
9 Bi niba kuli ń la o ke o cuoni ki dondi U Tienu.
10 Ban bandi ke li tie ya nilo n yi miadi ku
jaandiegu bulñɔŋanbu kani yeni i; ku yaalidgu
yeni li pamancianli ń cuo ba yeni yaali n tieni o
ne.
11 Nani wanden li ye yeni Pieri yeni Jan yeni ii,
bi niba kuli den sani ki nagni ba Salomɔn ciagu
nni yeni li li pamancianli
12 Pieri ń la kunilgu, wan buali ba: «Isarayeli
niba, be n cedi ke i pala mani boncianla? Be n
cedi ke i cini i nuni ti po nani tinba mɔno ya
paalu bii ti papienli po i, ke o nilo ne cuoni yeni
ii?
13 Abrahama, Isaka T yeni Jakobo Tienu, ti
yaajanba Tienu n kpiagi o tuonsɔnlo Jesu yeli,
yin den nia ke yii bani yua Pilati nintuali, wan
den jagi ke wan faabi o ya yognu yeni.
14 I den yie o niŋamo yua n tie niteginka

maama, ki cedi ke bi luodi ki ŋa o nikpalo.
15 I cedike bi kpaá li miali naabiiga, U Tienu ń
yiedi (faadi) yua bi kpienba siiga ke tinba n tie li
kasiedinba.
16 Mɔlane, yaaba n daani o yeli po - yin nua ya
nilo, ki go bani o ne - lanya yeli n paagi o. Wan
pia ya dandanli Jesu nni n cedi ke o paagi cain
ikuli ya nunbu nni.
17 N kpiiba, n bani ke yii bani i, ki sɔni
yanbɔntuonli i nani i yikodanba yeni.
18 Ama, U Tienu ń cedi ke o sawalpuaba kuli
pua ya sawali, ke li buali ke o wan lugdi ya
bibuadga ń la fala yeni, tieni ki tii.
19 Lanwani ii, yin biidi i pala i tuonbiadi po, ki
lebdi ki ŋɔdi u sanŋamu, i biidi ń piini, ti Diedo
yema ń cua yeni li pasɔngli jamaano;
20 wan yuandi ki sɔni wan lugdi ya Kiristi i po,
Jesu.
21 O tie yua ke tanpojoma ba ga hali yeni
ya yogu ke U Tienu ń tuodi ki cedi ke o
sawalpuaŋanba yaadi ki waani ya bona kuli n
ba tieni ki dudi.
22 Moyiisi maadi lani n yeni: “O Diedo U Tienu
lugdi ki dɔgdi sawalpualo nani mini yeni i kpiiba
siiga. Yin cengi wan ba maadi yi yaali kuli.
23 Li ya sua ke niloba ki cengi li sawalpualo
maama, bi ba biani (bolini) o cain bi niba siiga.”
24 Nn, bi sawalpuaba kuli yaaba n pendi, ki
maadi li maama, ki cili hali Samiali yeni yaaba n
yuandi o puoli po kuli waani lanya dana.
25 I tie bi sawalpuaba yeni ya ñɔnianu ke U
Tienu loli yeni ti yaajanba bila i, nani wan yedi
Abrahama maama: “Ki tinga po dansani kuli ba

baa mi yedŋanma a ya puolŋuani po.”
26 U Tienu ń duoni o tuonsɔnlo, o dá cindi
ki sɔni o i siiga nni i, ke wan fidi ki yadi mi
yedŋanma yaaba n ba lebdi bi yama, ki ŋa bi
tuonbiadi sanu ki ŋɔdi u sanŋamu»

Diangbenga 4

1 Pieri yeni jan n da den maadi yeni bi niba,
bi kodipadicianba yeni, U Tienu diegu gudikaaba
yudaano yeni sadisa yaaba den cua li kani.
2 B pala den beni kelima Pieri yeni Jan den
bangi bi niba ki wangi ba ke bi tinkpiba baa fii
kelima Jesu den fii bi tinkpiba siiga nni.
3 Bi den cuo bad ki kuani ba li kpaadidieli nni
hali ke li pan fandi kelima li den tie yenjuogu jigi.
4 Yeni moko, yaaba n den cengi bi maama siiga
boncianla den daani Jesu, ke bi cɔli den bua
pundi niba tudamuu(5000).
5 Lan den fandi, jufinba yudaano yeni a
nikpela yeni li balmaama bangkaaba den taani
Jerusalema.
6 Bi kodipadicianba bado Ana yeni kayifa yeni
Jan yeni Alesanda yeni yaaba n sieni ki tie bi
kopadicianba yudaano kuli.
7 Bi den cedi ke Pieri yeni Jan sedi bi siiga, ke
bi buali ba: «U laa paalu ya po, bi ŋme yeli nni
ke i tieni yeni?»
8 Lani U Tienu fuoma yua n gbieni pieri ke o
den yedi ba:
9 «yinba bi paatieba yeni isayele nikpela, i
buali dinne ya tuonŋanli n tieni ya wabo ne po
yeni lan gaa maama ke o paagi.

10 To, Yinba yaaba n ye kuli yeni Isayele yaaba
yaaba n sieni kuli, yin bandi ke li tie Nasareti yua
Jesu Krisiti yeli po, yin den jɔni yua li dapɔnpɔnli
po, ke U Tienu ffini o bi tinkpiiba siiga, ke yaa ja
n tie na paagi cain ki se i nutuali.
11 Jesu tie: yaa tanli ke i den luni, ke nan tie
tanmaala. Lani n tua li tanpuuli tanjali.
12 Mi faabma ki ye nitɔ kuli kani kelima yetɔli
kuli ki ye ŋanduna nni tin baa faabi kelima yaali
yapo taladi».
13 Bi cancannikpela yeni n den laa Pieri yeni
Jan n pia yaa paapali, bi den pagi ba kelima bi
banni ke bi tie taliginba kaa kua cogu. Bi den
bandi ke bi tie yaaba n den ki ye yeni Jesu.
14 Ban den nua ke ya ja n paagi yeni se Pieri
yeni Jan kani, baa den fidi ŋmiani ba libakuli.
15 Bi den cedi ke bi ñani bi cancannikpeliba
taanli nni, ke bi juogi. Bi den yedi:
16 Ti baa tieni bi naa jaba lede? kelima
Jerusalema yaaba kuli bani ke bi tieni mi ban-
cianma, ti moko nan kan fidi ki nia.
17 Ama ki fidi ke laa maama n daa yadi bi niba
siiga, tin fuu yeni ba ki yie bipo ke ban da go
maadi oba kuli laa yeli nni».
18 Lani, bi den gɔ ki yini ba ki yie bipo cain ke
ban da gɔ maadi ki bangi bi niba Jesu yeli nni.
19 Pieri yeni Jan den gua ki yedi ba: «Biigi mani
ki lie li ya tiegi U Tienu po ke tin tuo i ya maama
ki cedi wani U Tienu yaama.
20 Kelima ti kan fidi ke kan yedi tin la ke go
gbadi yaala».
21 Bi cancannikpeliba bia den funi yeni ba ki

yuandi ki ŋa ba. Baa den laa ban baa cuo ba yaali
yapo, kelima bi niba kuli den kpiagdi U Tienu
kelima yaala n den tieni po.
22 Kelima ban den tieni ya ja po mi bancianma
ke o paagi den kpeligi ki cie bina piinaa.
23 Pieri yeni Jan n den ñani, bi den gadi bi lieba
po ki pan wani ba bi kopadicianba yudanba yeni
bi nikpelba n yedi ba yaala kuli.
24 Ban den gbadi lani, bi den taani yanyenma
ki jandi ki mia U Tienu ki yedi: «Ti Diedo, fini n
den tagi tapoli, ki tinga, mi ñincianma yeni yaala
n ye mi niinni kuli.
25 A den maadi ke U Tienu fuoma yua cedi ke
ti yaja Dafidi a naaciemo sɔgni a maama ki yedi:
«be n cedi ke bi nilanba fii ki tiendi o fuugu? ke
i nibuoli mo pia laa yantiabiada?
26 ki tinga badiba kuli fii ki sedi. Bi badijaba
mo taani ki tuu ñɔyenbu ki fii ki sedi O Diedo
yeni wan gandi yua po.
27 Mɔmɔni o bado Elodo gufeneri Ponisa Pilata
den taani yanyenma yeni yaaba n kaa tie Isabele
yaaba kuli u naa dogu nni ki juogi ban baa tieni
maama ki cuo fini U Tieni ya nacengagdiŋamo
Jesu, ŋan gandi yua.
28 Ban den taani yeni, bi den tieni ŋan tuodi ki
bili yaala kelima a paciamu yeni a yanjagili po.
29 Mɔla o Diedo, cengi ban funi leni timaama,
ki paagi tinba a naacenba tin yaa wangi a maama
yeni li pamanli.
30 Tandi a nuu ke tin ya taagi a naacen-
gagidiŋamo Jesu yeli ki paagdi bi niba sinan-
keeninba yeni mi bancianma».

31 Ban den jaandi yeni, ban taani naakani den
digdi. Bi den gbie yeni u Tienu fuoma yua ki bi
wangi U Tienu maama yeni li papaali.
32 Yaaba n den daani kuli den pia yenyenma
yeni yanjagidiyenli. Oba kuli naa den yeni ke
wan pia yaala tie wani baba n baa die yaala, nilo
kuli den tuo ke o piama tua o lieba kuli yaala.
33 Jesu tondibila den tieni siedi wani o Diedo
Jesu fiima bi tinkpiba siiga po yeni u paaciamu.
U Tieni sela mo den ye yeni bikuli.
34 Bii siiga luodo ki den ye kelima yaaba n den
pia i kuani ki kpendinni li ligi
35 ki biliti Jesu tondiba taana kani. Bi den yen
ñandi lienni ki bɔgdi ki tendi yua kuli nani o
luoma n tie maama.
36 Josefi, Jesu tondiba n den ciliyua yaa yeli
Barnabasa, lani n tie yua pagidi bi niba pala. O
den tie Lefiti buolu yua ki ñani Sipila diema nni.
37 O moko den pia u kuanu, ki kuadi ki cua yeni
li ligi ki bili Jesu tondiba taana kani.

Diangbenga 5

1 Ama niyendo, ban yi yua Ananiasa yeni den
ye. Oja yeni den kuadi o kpaabu,
2 ki juogi yeni o pua ki kubi i ligi bɔgdima. O
den cua yeni yaala n sieni ki bili Jesu tondba
taana kani.
3 Ama ke Piali madi: “be cedi ke a ŋa sitaan k o
kua a pali ki gbie k a pan pua fuonŋanma faama
i ki ŋuuni u kpaabu ligi bɔgdnma i?
4 Lan bo ki kuadi, li bo li ki tie a kpacelu kaa?
lan bo ti kuadi l gɔ bo li ki tie a yaala kaa? A

tieni led i ki ti maali li bonla a pali nni. A ki pua niba kaa faama a pua u Tienu i faama.”

5 Anananiasi n gbadi li maam wan cie ki gbaani ki fuodi ki jiini.

6 Ke ti jiwaandi cuo yaaba kuli bo gbadi lan bonla. ke bi jawaaba kadigi o ki bo piini.

7 Kudi puoli po k o denpua pundi kaa bani yaala bi tieni.

8 Piali ka maadi o: «maadi n li ya tie ki kuadi u kpaabu ne nani yin waani i ligi maama.» K o jiini: «li ligi n yeni»

9 Ke Piali maadi o: «i tieni led i ki taani bigni o yonmdaano tagnmi i. Yaaba n pii a calo n yeni.»

10 Ko baa li yogu ki jiini, ke bi jawaaba guani sua o kpe o.

11 Ke ti jiwaanciandi cuo yaaba ye li jaandieli kuli yeni yaaba bo gbadi li bonla.

12 Ti bonninandi yeni u yaalidgu bo tieni u niwulgu siiga nni bi tuonsɔnba nui po. Bi bo tani ye Salomɔn jaanli kani.

13 Ama ke ba yendo boo pia papaali yeni wan taani bi po ke bi niba nan bo bua bi maama.

14 Bi niba yaaba bo pia li dandanli ti yonm-daano nni bo pugdi bi jaba yeni bi puoba.

15 Bi bo yi cendi yeni a yiama u sanu po i ki duani ba ti gadogdi yeni i diduani po i, ki fidi yaala ke Piali ya ti pendi ya yogu u junjungu n fidiki legini bi tianba.

16 Niba boncianli yaaba bo ña Jerusalemi kaalindnma mo bo baadi yeni a yiama yeni yaaba ke i cicibiadi kubi ba ke bi paagdi.

17 Ama k o yikacianmo fii ya niba kuli bo ye

yeni o siiga nni (ki tie Sadusiani jaandi niba); bi
bo ye yeni pabɔnli.
18 Ke bi cuo bi tuonsɔnba ki kuani ba gobna
dansalgi dieli nni ki luoni ba.
19 Ama u ñuagu u Tienu meleki bo ki luodi li
ganli ki ñani ba ki maadi ba:
20 «Pan sedi mani li jaandieli nni ki waani bi
niba li miali maama»
21 Ban bo gbadi lani ki fii ki kua li jaandieli
nni gu siŋaagu nni ki tundi bi niba. Ama k
oyikacianmo cua yeni yaaba bo ye yeni o ki
yini mi taankalima ki sɔni ke bi gedi ñani bi
tuonsɔnba dansalgi.
22 Ama ya soje gbenga bo gedi boo la ba
dansaldieli nni, ke bi guani maadi ne:
23 «Ti la k u dansaldieli luoi kpakpab ke
sojenba yaaba guu se u bulñɔbu nni; Ama tin
luodi ya yogu tii obo deni nni.»
24 Li jaandieli nni soje cianma yeni o yidka-
cianmo n gbadi yeni ke li cuo ba i jeje yeni yaala
ba fidi ki cua li puoli po.
25 Ke o nulo cua ki maadi ba: «ya niba ki luomi
dansalgi ye li jaandieli nni ki tundi u nuwulgu.»
26 Ke o sojecianmo yeni sojenba gedi ki guani
yenba suoo kaa tieni ba paalu bonli, kelima bi bo
jie ke bi niba bo lugdi ba a tana.
27 Ban guani yenba bi sieni ba bi ceglkaaba
kani ke o yidikacianmo buali ba
28 ke maadi: «ti kuani ke yi daa tieni i tundi o
nulo ne yeli po ke i nan tieni li tundi ki gbieni
Jerusalemi kuli ke li ja sɔma ba wuli po.
29 Piali yeni o tuonsɔnba bo ŋmia ba ki yedi ti
bi cɔlni u Tienu ya maama ki cie bi niba maama.

30 Ti yaja nba Tienu fiini Jesu bi tinkpiiba siiga
nni yua ke i bo cɔni o bu tibu po ki kpaa o.
31 U Tienu duoni wani ki kaani o u nuuienu
ke wan tua o bado bijua ti candaano, ki daa nua
Isaraheli yaaba biidi ki gɔ mia sugli b biidi po.
32 Ti tie iesd nba li bona po yeni fuoŋanma gɔ
yua ke u Tienu puni tinba yaaba n cɔlni o.»
33 Bi ceglkaaba n bo gbadi bi pala bo biidi ke
bi bua ban kpaa bi tuonsɔnba
34 Ama falisiani yua ke bi bo yi o Galmali ki
tie bil maama bangika kuli siiga nni yua pia ti
kpiagidi ke bi cɔlni o bi niba kani bo yi ñani Yesu
tuonsɔnba lan nii po lan waaagi.
35 Lani k o bo uansi yedi «Yinba Isaraheli
yaaba yeni yi bua ki tieni bi niba yaala ne.
36 Kelima Todasi bo fii ki sedi yognu bá ki u
niwulgu bo ŋɔdi o ki pundi nani niba kobina bi
bo kpaa'og ke yaaba bo ŋua'o sani ki yadi.
37 Li puoli Juda Galile mo bo fii li cɔdli yogu ki
dadi niba waamu. K o kpe ke yaaba bo ŋua o
kuli sani ki yadi.
38 Mɔla n ji maadi yi fagdi mani ke ŋa ba suoo
li ya tie ke li tuadnma ñani bi niba kani li kan
tuo.
39 Ama li ñani u Tienu ya kani yinkan fidi paadi
ba yi ti bo bandi mono ki kɔni yeni u Tienu i.»
Ke bi gbadi niinma nni.
40 Li puoli po ke yi nni bi tuonsɔnba ki puabi
ba, ki kuami ba ke ban da faa maadi Yesu maama
ke ŋaa ba ke bi kuni.
41 Bi bo ñani i nikpeli tundi kani kani ke bi pala
mangi yeni u Tienu n bua ke bani ń la fala o ya
yeli o.

42 Faadima fandi kuli u Tienu tuonsɔnba bo yi
cua li jaadieli nni yeni bi niba deni ke wangi ke
Yesu tie u Tienu n gandi yua i.

Diangbenga 6

1 Laa dana siiga Jesu ŋɔdikaaba bo pugdi
pugdi, k Heleniti jufinba bo fii k yie Ebliba yaaba
po, pakuano bo ki laadi mi jiema.
2 Jesu tuonsɔnba piiga n bonmilie yeni bo yini
bi ŋɔdikaaba ki yedi bi: «laa dagdi ti ŋa u Tienu
maama ke ya bɔgdi mi yema.
3 N naataani lugdi mani i siiga nni niba
lele yaaba pia ti kpiagdi ki gɔ gbie yeni mi
yanfuonma ke ti ba fidi ki teni ba li tuonli.
4 tima wani ti ba guani ki tugni ki ya jaandi
yeni u Tienu ñɔmaama.»
5 Bi laabaalo bo mangi yaaba n bo taani kuli
po. Yeni ke b bo lugdi Etieni o ja yua gbi yeni tu
dugdi yeni mi yanfuonma, yeni Filipi, Prokori,
Nikanɔri, Timɔn, Parmenasi, yeni Nikola yua
lebidi bi niba pala Antiosi.
6 Yaaba gaa u tienu ñɔmaama bo kua yeni li
niba jesu ŋɔdikaaba kani ke bi jaani ki gɔ maani
i nui b po.
7 Yeni u Tienu maama bo yadi kaan kuli ke bi
ŋɔdikaaba bo pugni Jerusalemi diema nni.
8 Etieni bo gbie yeni ŋalbaligi yeni u paaciamu
ki tiendi mi banciama boncianla ke li pia mi
yaalidma bi niba siiga nni.
9 Ama ya niba n bo tie Sinagɔg nni yaaba ke b
yi bi Sirenian yeni Alesandrian nba yaaba pia mi

yaama yeni Silisi yeni Azi bo fii. Li niba bo pagi yeni Etieni.

10 Ama b bo kan fidi ki sedi Etieni nunga nni yua gbie yeni u Tienu paalu ki maadi mi yanfuomaama.

11 Li puoli po ke b wuoni lebidi b niba pala ke bi maadi: «ti gbadi ke Etieni ñani a ñɔbona ki sugi u Tienu yeni Myiisi.

12 ke suadi b niba, a nikpela yeni a gbandianla ke b cendi Etieni ki cuo o ki gedi yeni o b ceglikaaba kani.

13 B bo baa yeniu faagu siedanba ke b maadi: «O ja ne li maadi ki sugdi u kaanŋanmo ne yeni yikodi.

14 Kelima ti gbadi k yedi ke naazareti jesu ba mudi u kaanŋanmo ne k gɔ lebdi balmaama tunda.

15 Ke ya niba kuli bo kali i celi tema bo cini a nubina o po i ki la k o nunga tie nani meleki yeni.

DIANGBENGA 7

1 Salga yikaaba ciamo ń maadi: «ya bona ne tie mɔnmɔni yoo?»

2 Etienu ń jiini n kpiiba yeni n bàanba cengi mani nni: Ti yudandi Tienu n dɔgdi ti yaja Abrahama wan den ye Mosopotami karan den yedi o.

3 ki ŋa a dogu yeni a kpiiba, ki gedi min ba waani ŋa naani»

4 Lawani o den ñani Kalide yaaba dogu, ki gedi ki kali kaaran. O báa n den kpe k o ñani lan kani, ki gedi ki kali yi ji ye ya dogu nni mɔlane.

5 O den k puni o o tifancelu; ba naani k e o ba ŋmaa o taali. Ama o den niano (ya yogu ke Abalahama da den k pia biga) ke o cabi lan ya dogu wun tua o dogu celu wani yeni o puoli ŋuani o kuuma puoli.

6 U Tienu den yedi o yaali ne, ke o puoli ŋuani bo kali doglamu nni nani bina ba, li dogu niba ba cedi ban tua yonbi hali bina kobina (4oo)

7 Mini n ba jioa ti buudi yeni ya nibuolu n cuo ba ti yonbdi yeni. U Tienu n yedi yaali n yeni, lani ya pendi, bi ba ña li dogu ki ya pugi nni lan kani.»

8 O den teni Habrahami ti kɔndi ke ti tie dɔnlilolma bi siiga nni. Yeni ke Abrhami bo tua Isaka báa ki kɔndi o li daaniidaali; isaka ka mɔ tua Jakobo báa, Jakobo mɔ n tua piiga nbilalie yaaba n ba tua piiga n buoli lie (12) nikpeliba cuga.

9 A cuga n i kpeliba bo nani Josefi ki cuo'o ki kaadi o ke bi gedi yeni o Ejipti, ama u Tienu bo ye yeni o

10 O bo nanli o ki faabi o o fala kuli nni ki puni o li yanbili yeni mi yanfuoma ki sua ke Farawɔni n tie Ejipti Badciamo, ke Farwɔni dini o o kpaagli yua n todi o u dogu kubma nni.

11 Li yogu kmi koma yeni mi cacagma baa Ejipti yeni kaana dogi nni. Ti yaajanba, ji bo ki pia bonjekaali.

12 Ama jakobo n gbadi ke i fee(ŋalkama) ye Ejipti, ke o cindi ki sɔni ti yajanba ke bi gedi ki baa.

13 Mi gediliema ke Josefi waani o yuli o kpiiba (naataani), ki cedi ke farawɔni bandi Josefi diegu

yaaba.
14 Josefi n nagini o yuatieba ke ban maadi o
báa wan tugi u diegu nni yaaba kuli ń cua Ejipti
dogu nni. Bi kuli bo taani niba piilele n niba mu
15 Lan tieni maama ke Jakobo jiidi ki kali Ejipti
dogu nni n yeni. Lan tieni a bina waamu ke o
kpe wan yeni ti báanba.
16 Ke b tugi o gbanandi ki gedi ki pii Sisama,
Abrahama n bo cɔdi i ligi ki daa ya kakuli Hamori
bijaba kani.
17 UTienu n bo ñani Abrahama yaali nni bo
pundiya yogu, Jakobo buolu n bo pɔli ki yabdi
ki pugni Ejipti dogunni
18 Hali ke badciantiano ti kali Ejipti Farawɔn
gbandi po. wani nan bo k bani Josefi.
19 Lan ya badciamo n bo bɔndi ti buolu yaaba,
ki kuani ba mi cacagma nni hali ke b lu bi.
20 Lan yognu i ke Moyiisi mali o bo ŋani u
Tienu nunga nni, ke bi ŋaani o o báa diegu nni
ŋmaali taa (3)
21 Ban luni Moyiisi k o badciamo jifaano gandi
o, ki wubi o nani o bimadiga yeni.
22 Moyiisi kua u cogu ki ga Ejipti tunda yeni
u nunfanbu kuli. Obo pia u paaciamu o maama
nni yeni o tuada nni.
23 Wan pundi bina piina ke o jagi ke wan gedi
ki fuondi o kpiiba Isarayeli yaaba.
24 Wan la ke b kubi Isarayeli nulo ki cagni ke
Moyiisi nanli o, ki tuu li panli, ki kpaa Ejipti yua.
25 O bo maali k u Tienu bo tɔgni o nuu po i ki
faabi ba, ama bi nan boo gbadi yeni.
26 Lan fii fandi, ke o cua ki sua ke Isarayeli

yaaba kɔni. Wan bigni ke ba taani ba ki paadi li kɔnli; ki maadi: canbanba mia mani sugli, i tie kpiiba i. li kpiili ye i siigs nni be cedi ki manbiidi i lieba yama nanda?

27 Ama yua n mabni o lielo yeni n gaa o po ti jadi ki yedi "ŋa dini ŋa li bali ki puni a u sanu ke ŋan jia ti buudi?

28 A buaŋan kpaa n nani ŋan won kpaa Ejipti jua maama yo oo?

29 Moyiisi n gbadi yeni, wan sani ki gedi u cangu Mandian dogu nni wan mali naani bila lie

30 Wan pendi bina piina, meneki n dɔgdi o po ki tinkuoga Sinayi juali p0, k u tutuugu yugu n ye siiga nni. co u muu pienu

31 Moyiisi n la u mu, lan nan lidi o yeni lan ya dɔgdima; wan nagni ki bua diidi wan gbadi u diedo nialu, k u maadi ne:

32 N tie a yajanba tienu, Abalahami, Isaka yeni Jakobo Tienu i. Ti jawaandi ń cuo Myiisi, o gbanu ń ŋɔa wan bo baa ya papaali k o ba tibni ki diidi yua maadi.

33 Odiedo n´yedi o "pidi a taacaadi kelima ŋan ye naani ne tie tinŋanga i.

34 Mɔnmɔni, n la n buolu ń laadi ya fala Ejipti dogu nni. N gbadi ke bi buudi, ki fabni, ke jiidi ke mi faabi ba. Mɔlane ne gedi mini n sɔni a Ejipti dogu nni. ya caa.

35 Ban bo yie ya Moyiisi maama, ki buali o: "ŋma dini a bado bii buudi yudaano yeni?"wani k u Tienu sɔni nani bado yeni candaano. U Tienu cedi ke meleki nuu dɔgdi o po u tutuugu nni.

36 Moyiisi n bo ñani ba Ejipti dogu nni. O bo

tieni yaalidigu

37 Wani li moyiisi n maadi Isaraheli yaaba
“u Tienu lugdi ki dɔgdi i po o sawalopualo i
kpiibasiiga nni sawalipualo nani mini yeni.”

38 Lan ya nilo n bo ye li nitaali siiga ki tinkuoga
nni yua bo yua bo maadi sinayi juali po yeni. Ya
nilo bo ye yeni ti báanba ya nilo n ga li miali
maama ke wan sɔgni ti

39 Lan ya nilo i ke ti yajanba yie kaa cɔlni. Bi
yie o maama, ke bi pala guani ki kua Ejipti tuona
nni.

40 Lan yognu b bo maadi harɔn “tagi ti po ya
tagbuoli ke ti baa ŋua ki pugi. Ama ya Moyiisi
n ñani ti Ejipti dogu nni, yeni tii bani lan tieni
maama.

41 Lanwani i b bo tugi naabiga ki pugi ki po, ki
padi b pada, ke bi pali mani bi nui bontagikaali
po

42 Ama k u tienu lebdi bi yama ki cedi ke bi pugi
tanpoli ŋmabidi ŋmabidi nani lan diani maama
bi sawalipuaba tili nni yeni ki tinkuoga po nni
“Isaraheli diegu, bina piina n yeni ki tinkuoga
nni i puni nni i yankodike e ki padi n po a pada
aa?

43 I tuo ki pugi Molɔki u tienu yeni Renfan tienu
ŋmabiga. yi go tagi ya bulo ki pugi yeni yia po,
n ba cedi ban cuo yi ti yobdi, ki gedi yeni yi hali
Babilɔnipendma.

44 UTienu mabilkaama kpagu po ti yaajaba la
kasiedi ki tinkuoga nni nani u tienu n bo maadi
o bali maama yeni Moyiisi maama yeni ke o cedi
lan dɔgdi o po nani wan bo la maamasina yi juali
po yeni

45 Lan ya felijongu i ke ti yajaanba tugi bi cenli nni, ki yegi yeni Jesue ki cua. lani i tieni ban pundi ya tinga po ki sua u Tienu bo beli yaaba bo cindi ki kaa ki po ke ti yaajanba daa ki pundi yogo (daali)
46 Wani yua baa u Tienu ŋanbili ki bo jagi ke ban maa dieli Jakobo Tienu po.
47 Ama saalomɔn n maa u Tienu po diegu
48 Ama u Tienu naa kua ya dieli nni ke bi niba nui maa; nani o swalipualo ń yedi maama
49 Tanpoli po ntie n badikpagli ke ki tinga tie n taaŋmakaanu. ke u laa diegu ke i ba fidi ki maa n po? o diedo maama n yeni. mi ba kali le i ki fuodi i?
50 n ya nuu ka tagi lan ya bona kuli i?
51 Nisaalo fini yua ya tulu se bontantanli ke i pala yeni i tuba ki pia maalima ba kuli ku kɔnciagu po ki sedi ki pani mi fuoŋanma u sanu; I li tie nani i yaajanba ń́ tieni maama yeni i
52 O laa o sawalipualo i, ke i yaajanba ki waani fala, ki cagni o? Bi bo kpaa ya sawalipualo bo liidi ki cua ki sua ki yua tie niteginka daa pundi; mɔlane yinba n mɔ kuadi o ki nikpalo po.
53 yinba yaaba ń ga malekinba ń bili ya mabilikaama, ki naa taa ma ki bili i yula nniyeni.
54 Saliga yidkaaba nitaali ń gbadi lan ya maama ke mi duolo bi pala, ke bi ŋmani a ñina Etieni po.
55 Nani wani n bo gbie yeni mi fuoŋanma yeni, k o yaadi ki nua tanpoli cenmm, ki la u Tienu yudandi ke Jesu se uTienu nujienu po.
56 Etieni n yedi: «diidi mani, n la ke tanpoli

luodi, k o ja bijua se u Tienu nujienu po.
57 Ama li nantaali ń taani ki yigni o po, ki pii
bi niba ki sani ki wolo o.
58 Ki pua ki peli ki ñani o bi dogu nni, ki lugdi
o tana: yaaba ń bo kasiedinba bo bili tialakaadi
naaciemo bá kani, ke b yii o Soli.
59 Ban bo lu Etieni a tana ya yogu, o jaadi o
Tienu ki maadi: «O diedo Jesu gaa mi fuoma»
60 Ki baa ki gbaani, ki yignio paama ki maadi:
«daa tugni ya biidi ne (tuobiadi) ne bi ya yula po.
Wan yedi lani ki gbeni ke o jiidi.»

Diangbenga 8

1 Landaali bi niba den cili ki wangi Krisiti n
yini yaaba, yaaba n ye Jerusalema o falabiado.
Jesu tondiba yaaka, yaaba n sieni kuli den yayadi
Jude diema nni.
2 Yaa niba n den fangi U Tienu den piini Etiena
ki mua opo i kumoe boncianla.
3 Solo den moandi ki baa bolini Krisiti n yini
yaaba. O den kua ti diedi nni ki co bi jaba yeni
bi puoba kuli, ki kuandi ba li kpaadieli nni.
4 Yaaba n den yayadi yeni, den caa i kaani
boncianla ki wangi U Tienu Laabaalŋamo.
5 Filipiden jiidi ki gadi ya dogu n ye Samali
diema nni ki wangi laa niba U Tienu n Gandi yua
maama fuuli.
6 Bi niba n den gbadi Filipi n yedi yaala ki laa
wan tieni ya bancanma, bi den cengi o maama
bonŋanla.
7 I cicibiadimi den tangi ki ña ban ye yaaba ya
niinni. Yaaba ya gbanandi n ffaani yeni a waba
boncianla moko den paagi.

8 Li pamanli den tieni boncianla laa dogu nni.
9 Li den sua ke o nilo ye u dogu yeni niinni ke
li waagi, ki yi Simono. O den tiendi ti belbondi
ke li paki Samali yaaba, ki jigini o yuli ke o tie
niciamo.
10 Bi niba kuli, a bila yeni a nikpela, den ga
o maama boncianla ki tua: «One n tie U Tienu
paalu, ban yi yu u paaciamu».
11 Bi den cengi o maama kelima wan n tiendi
ya belbondi den paki ba hali ke li waagi.
12 Ama Flipi n den wangi ba U Tienu diema
Laabaalŋamo yeni Jesu Krisiti yeli, bi den daani
o maama ke o wali ba U Tienu ñinma, bani bi
jaba yeni bi puoba kuli.
13 Simono wani oba den daani Filipi ki nua wan
tiendi ya sinankeeninba yeni ya bancianma ke li
paki o.
14 Jesu tondiba yaaba n sieni Jurusalema n den
gbadi ke Samali yaaba ga U Tienu maama, bi den
sɔni bikani Pieri yeni Jan.
15 Ban den pundi likani, bi den jaandi yaaba n
daani po ke ban baa U Tienu Fuoma yua.
16 U Tienu Fuoma yua daa den jiidi bi siiga oba
kuli po. Bi da den wali o Diedo Jesu Krisiti yeli
nni baba.
17 Lane Pieri yeni Jan den maani bipo bi nui ke
bi baa U Tienu Fuoma yua.
18 Simono n den laa ke bi baa U Tienu Fuoma
yua kelima bi tondiba maani bipo bi nui, o den
cuani bipo i ligi ki yedi:
19 «Pa mani mini moko laa paalu, ke min maani
n nui yua ya po, wan baa U Tienu Fuoma yua.»
20 Pieri den yedi o: «Fini yeni a ligi kuli n bodi,

kelima a tama ke a baa pa i ligi ki baa U Tienu paalu.
21 ŋaa pia biinu yeni ŋantaadoba kuli li naa tuondi nni, kelima a pali naa tiegi U Tienu nintuali.
22 Lani ya po ŋan biidi a pali a yanjagibidli po ki ŋa li ki mia o Diedo li ya baa tuo wan pa ŋa sugli ŋan pia ya yanmaalma po.
23 kelima n den nua ke li nunponbiadli gbie n niinni, ti tuonbiadi go lola a mo.»
24 Simono den gua ki yedi: «mia n po mani o Diedo ke yin yedi yaala kuli n da cua n kani.»
25 Pieri yeni Jan n den tiendi siedi o Diedo ki go wani o maama b den gɔ Jerusalema ki wangi Samali dogi boncianla nni, o laabaalŋamo.
26 O diedo maleki den maadi yeni filipi ki yedi o: «Fii ki gadi u ganu po, ki pundi ya sɔnu n ñani Jerusalema po ki caa Gaza po. Ki ŋɔdi ya sɔnu n pɔndi mi fanpiema yeni nni.»
27 Filipi den fii ki gadi. Li den sua ke Etiopi diema nilo yua n tie mɔlga, Kadasi Etiopi pobado, yua n ki o ligkublo, den gadi Jerusalema ki ban kpiagi U Tienu.
28 Wan den lebdi ke baa guani o denpo, o den ka i taami tolgu nni ki cogi o Sawalpualo Isayi tili.
29 U tienu Fuoma den yedi Filipi: «Gadi ki nagni ya tantolgu ne ki yegi yeni gu.»
30 Filipi den sani ki nagni gu ki gbadi ke Etiopi yua cogi o Sawalpualo Esayi tili nni. O den buali o: «A ga ŋan cogi yaala n bua ki yedi yaala bi?»
31 O den gua ki yedi o: «N baa gaa ledi ki bandi, nitɔ yaa bundi npo i?» Lani, o den mia Filipi wan

do ki kali yeni o u tantolgu nni ban yegi.
32 Wan den cogi iDiani nni naankani n den
maadi ya maama ne: «B den dia o nani o pia yeni
ki caa yeni o u yankodikaanu po. Nani i pabiga n
ŋmimi yua n mɔgidi o kobidi kani maama. Waa
den yaadi o ñɔbu.
33 Bi den miidi o, ki jia opo ya buudi n ki tiegi.
ŋma baa fidi ki togdi o buolu maama? Kelima bi
ñani o miali ŋanduna nni.»
34 I mɔliga den yedi Filipi: «N bua ŋan wani
nni, Sawaalpualo maadi ŋma ya maama i? O
maadi o yuli maama bi nitɔ yaama yo?
35 Filipi den cili yeni laa dianu ki wani o Jesu
laabaalŋamo.
36 Ban den ŋua b sani keli suagi liiga, B den
pundi mi ñinma kani. I mɔliga den yedi: «Diidi
mi ñinma nna. Be n yie npo ke min da wali?»
37 Filipi den gua ki yedi o: «A ya daani yeni a
pali kuli, li baa fidi.» Ke i mɔliga den gua ki yedi:
«N daani ke Jesu Krisiti tie U Tienu Bijua.»
38 O den wani yua n gobdi u tantolgu wan sieni
gu. Filipi yeni i mɔliga den jiidi ki kua mi ñima
nni ke o wali o.
39 Ban den ñani mi ñima nni, o Diedo Fuoma
den taa Filipi ke ki mɔliga den suagi liiga yeni o
sancenli ke o pali mani.
40 Filipi den sua ke o ye Asota dogu nni.
O den ñani Asota ki caa Sesale, ki wangi o
Laabaalŋamo wan tagini ya dogi kuli hali ki pan
pundi.

Diangbenga 9

1 Ama Soli bo li k ŋa ki dieli o yomdaano

ŋɔdikaaba ki wangi bi fala, ki gedi a sala yikaciamo deni
2 O den yi gedi ki gaa ya tila cabi o ke wan gedi jufinba jaandidɔngu nni Damasi. O ya la b siiga yua, jaba bii puobi wan loli'bi ki kuani yemi Jerusalemi.
3 Soli n bo pa u sanu po ki nagdi Damasi dogu ke mi yiema ti cua ki kaani ki lindi o;
4 k o baa tinga nni ke gbadi u nialu ke li maad o: «Soli Soli be be cedi k a yonbidi n?»
5 ke Soli jiini o «A tie ŋma i n yonmdaano?» k o yonmdaano guani jiini o: n tie jesu yua ke wangi o fala i;
6 «Ama fii ki kua u dogu nni b ba maadi ŋa yaali k a ba tieni yaala.»
7 Ke yaaba bo paa u sanu yeni Sloi ji se ki ŋmini; b gbadi u nialu ki naa la nulo.
8 Sol bo fii, wan yaadi ki bo nuali o bo kan fidi la lba. ke b cuo u nuu ki dadibi o ki gedi yeni o hali Damasi.
9 K o tieni daa taa kaa nuali o bo ki ñuni ki gɔ ki jeni.
10 Jesu ŋɔdika bo ye Damasi ke b yi o Ananiasi. Oyonmdaano bo maadi yeni o mi dɔgdima nni: «Ananias.» Ke o maadi «mini yen i n yonm-daano»
11 Ke o yonmdaano maadi o: «Fii ki gedi u sanu po yua ke b yi u jienu, juda deni, buali ya nulo ñani Tarsi, yua ke b yi o Soli kelima o jaani.
12 K o la mi dɔgdima nni o nulo ke b yi o Ananias k o kua ki mani o nui o po ki fidi wan nuali.»
13 Ama ke Ananias jiini: “yonmdaano n gbadi

ke bi niba maadi o ja ne po, Wan waani a niŋanma fala maama Jerusalemi.
14 O bo pia ti yikodi a yedikaciama kani ke fidi
ki cuo nulo yua jaandi a yeli po”.
15 Ama o yonmdaano maadi o: «gedi o tie
tuonsɔtiagu ke n lugdi o ke wan waani n yeli
Isaraheli badciama yeni b bila yaaba k dugi n
po;
16 N ba waani o wan ba gaa fala kuli maama
ki n yeli po»
17 Yeni ke Ananias gedi ki kua o deni. ki
tani i nui o po, ki maadi: «n naataanu Soli,
o yonmdaano yua legdi a nunga po u sanu po
ŋan bo baadi, n sɔni n ki ŋan fidi ki nuali ke
fuoŋanma n gbie a nni.»
18 Li yogu ke li tie nani ti nipuudi yeni ki ñani
o nubina nni ki baa k o gɔ nuali.
19 K o ji dini ki baa mi tuama. O bo ye yeni
Damasi ŋɔdikaaba ki tieni dana.
20 Li yognu ko ji wangi a jaadiena nni ki maadi
k o tie u Tienu bijua i.
21 Yaaba bo gbadi kuli bo ye u yaalidgu nni ki
maadi: «waa tie ya nulo bo biidi yaaba kuli bo
jaandi Jesu yeli kaa? O bo kua ne ke pan cuo
b ŋɔdikaaba ki gedi yemba bi salyidikacianba
kani.»
22 Ama Soli bo baa o paaciamu ke li pugdi, ke
yagi jufinba yaaba bo ye Damasi yama ki wangi
ke u Tienu bijua tie Jesu Kristi.
23 Lan tieni dana ke jufi nba jougi ki bo kpaa
o.
24 Ama k o bandi bi juogli. B bo suli a gana kuli
yieni yeni ñiagu i ki fidi ban ñani o miali.

25 Ama ke ñiayengu ke bi ñani o li guoli u
baabuogu nni.
26 Wan bo pundi Jerusalemi, Soli bo bigni ke
wan ŋɔdi b ŋɔdkaaba, ama b kuli bo jie o kaa
bani k o tie o ŋɔdika i.
27 Ama ke Barnabasi taa o ki yeni o b
tuonsɔnba kani. Ki dugdi bi Soli n bo la ti
yonmdaano nandi u sanu po. ke o yonmdaano
maadi o yeni wan bo wani nandi jesu yeli po.
28 Ke o tuogi bi ki sua k o bo kua Jerusalemi
ki gɔ ki ña i. O bo maadi yeni i mɔnmɔni ti
yonmdaano jesu po.
29 Ki gɔ pagi yeni jufi Greki nba; ama ban wani
bo tundi kpaani ke ban ñani o miali.
30 O naataani n gbadi ban taa o ki gedi yeni o
Sesare ki pedi yeni o hali Tarsi.
31 Yeni ke u jaandidɔngu bo ye ye mi yalma
nni Jude dogu kuli nni, Galile yeni Samari, bo fii
ki sedi ti yonmdaano jijiegu nni yeni fuoŋanma
paalu pugnma nni kristi yaaba bo pugdi k yabi.
32 lan ji legdi ke Piaali bo waa diema kuli nni, o
bo gedi yaaba gaa u Tienu maama kani hali Lide.
33 Li kani k bo la ja bá ne ke b yi o Ene ko bo
wabi ki duani bina nii o gadugu po.
34 Piaali k a maadi o: «Ene, Jesu kristi paagdi
ŋa. Fii ki ŋanbi a gadogu» li yogu k o fii.
35 Yeni ke Lidi yeni Sarɔn yaaba bo la o ki lebdi
bi pala ki ke ti yonmdaano kristi nni
36 Jope nni bo pia ŋɔka bá ke bi yi o Tabita,
li niima n tie «Dorka» li pua bo gbie i a
tuadiŋanma po i ki tie suglidaano bi cacagidanba
po.

37 ke li bo ti tuu k o yia ki kpe; ban bo wuli o
bi bo duani o u dietuadigu po i.
38 Nani Lidi n bo kɔbi yeni Jope ke bi ŋɔdikaaba
bandi ke piaali ye li kani, ke bi sɔni nibalie ke
ban baani o: «cua yeni tinba mɔlane»
39 ke Piaali fii ke bi gedi. Ban bo pundi bi bo
doni yeni o u dietuadugu po i. Ke a pakuana
kuli ji se o kani ki buudi, ki wangi o ya tiadi ke
Dorkasi bo ŋali wan bo ye yenba.
40 Ke Piaali cedi ke bi ñani bi niba kuli deni
nni k o baa ki gbaani ki jaani; ki gbagi ki diidi
mi kuuma ki maadi: «Tabita, fii» Wan ŋubidi o
nubina, wan la Piaali wan fii ki kali.
41 Piaali ka tandi o u nuu ki fiini seni o. Wan
yini a pakuana yeni yesu ŋɔdikaaba ya yogu bi
sua o fuo.
42 Lan maama bo yadi Jope dogu kuli nni ke bi
niba boncianli tuo ki daani yonmdaano nni.
43 Li bo tuu ki Piaali bo waagi Jope ja bá ne
kani ke bi yi o Simo k o tie gbanjabilo.

Diangbenga 10

1 O ja den ye Sesale dogu nni ke b yi o Koneya.
O den tie Itali minteela kobiga yudaano.
2 O ja yeni den ŋua U Tienu ki fangi o, wani
yeni u diegu nni yaaba kuli. O den todi Jufinba
boncianli ki gua jaandi U Tienu yogu kuli.
3 Dayenli, u siŋaɔgu kudiyiani yogu, ke u laa U
Tieni maleki kua o kani ki yedi o: «Koneya.»
4 O den nonli maleki ke ti jawaandi cuo o ke o
yedi o: «N Daano, a yedi be.» Maleki den gua ki
yedi o: «A jaandi yeni a ŋanma a luoda po pundi
U Tienu kani ke waa sundi lipo.

5 Mɔla ŋan sɔni bi jaba ban gadi Jafa ki ban
yini Simono, ban gua yeni yua Pieri, wan cua a
kani.
6 O cani o jabdo Simono, yua yaa diegu n baali
mi ñinciana.»
7 Maleki n den ñani o kani, o den yini o
naacenba siiga niba lie, yeni yaa mintela n gugu
siiga yendo ke o mo jaandi ki tie o naciemo.
8 Kornela n maadi ba yaala n bo tieni kuli, ki
sɔni ba Jafa dogu nni.
9 Lan den fii ki faa u siŋaɔgu kudi luoba gogu,
bi jaba yeni den ye u sɔn nni ki nagdi Jafa, Pieri
mo den doni u diegu yuli po ki baa jaandi.
10 Mi komi den cuo o ke o bua je. Ban den
ŋanbdi mi jiema ya yogu, ke o laa o dɔgdi.
11 O den laa ke tanpoli luodi, ke yaa bonla n
tie nani bu kpalcianbu yeni ñani tanpoli po ke bi
muubi bu ñɔkunaadi kuli ki jiinihali tingi po,
12 ke ki tinga yandi buoli kuli yeni bon-
balinkaana buoli kuli yeni bonyugdi buoli kuli
ye bu kpalicianbu yeni niinni.
13 U nialu den yedi o: «Pieri, fii ki kpa ki
ŋmani.»
14 Pieri den yedi: «O Diedo, n kan tieni lani,
kelima n daa ŋmani yaala n tie kuali yeni yaala
n jɔgni baa yenma.»
15 U nialu yeni gua den maadi mi liema ki yedi
o: «U Tienu ya yedi ke yaala n ŋani ŋan da nua
la ke li jɔgni.»
16 Liden tieni yeni taalma taa. Lan yogu li den
gɔ ki doni tanpoli.
17 Pieri n da den mali ki bua ke ban bandi
Simono diegu n ye naakani, ki sedi bu bulñɔjabu

kani.
18 Bi den kpaani ki buali Simono ban gua yi
yua Pieri ya cani lankane.
19 Laa yogu, Pieri n da bungi li dɔgidli yeni
n bua yedi yaala, U Tienu Fuoma den yedi o:
«Cengi, niba taa cua ki lingi a.
20 Fii ki jiidi, ki yegi yeni ba ki da bangi liba,
kelima mini n sɔni ba.»
21 Pieri den jiidi, ki yedi bi jaba yeni: «Mini n
tie yin lingi yua. Be cuani yi ne?»
22 Bi den yedi o: «A minteela kobiga yudaano
Koneya n sɔni ti a kani. O tie niteginka ki gua
fangi U Tienu. Jufinba nibuolu yaaba kuli tieni
opo ya siedi n ŋani. U Tienu sɔni maleki o kani
ki waani ke o wan gbadi ŋan baa yedi yaala.»
23 Pieri den kuani ba li dieli nni ki ga bi cangu.
Lan den fii ki fa o den fii ki yegi yeni ba. Bi kpiiba
yaaba n ye Jafa siiga bi tianba den ciani o.
24 Li dalieli daali b den pundi Sesale. Li sua ke
Koneya den yini o kpiiba yeni o buakaaba ke b
taani ki cua.
25 Pieri n den kua ya yogu, Koney den tuogi o
ki bialo ki gbaani o taana kani.
26 Pieri den fiini o ki yedi o: «Fii n moko tie
nisaalo.»
27 Pieri yeni Koneya n den boe ki kua o dieli
nni, Pieri den laa k b niba taani boncianla.
28 Oden yedi ba: «I bani k li kua ke Jufi ṅ taani
yeni onilamo, yaaka ki kua o dieli nni. Ama U
Tienu dɔgdi npo ke min da gua nua oba kuli ke
o jɔgni U Tienu po.
29 Lani n cedi ke yin den sɔni ke b yini nni ya
yogu, n den fii ki cua ka bangi liba. Lanwani n

buali yi, be ya po ke yi sɔni ki yini nni?»
30 Koneya den gua ki yedi: «Dinne dana taa,
li yenlebidli yogu, n den ye n dieli nni ki jaandi.
Lanyogu ya ja n laa ya tiadi n ñiligi den dɔgdi o
yuli n kani ki yedi nni:
31 «Koneya, U Tienu gbadi a jaandi ki gua tiani
todma a luoda po.
32 ŋan sɔni Jafa po, ban ban yini Simono ban
gua yi yua Pieri. O cani o jabido Simono, yua yaa
diegu n kuu yeni mi ñincianma.
33 Lanyogu n den sɔni ke ban yini a. A ŋanbi
yeni ŋan cua. Mɔla tikuli ye U Tienu nituali ki
bua ki gbadi wani o Diedo n yedi yaala kuli.»
34 Pieri den yaadi ki yedi: «mɔmɔni n bandi
mɔla ke U Tienu ki gagdi b niba yeni b lieba.
35 Yua n fangi o ki tiendi yaala n ŋani, wan tie
nibuolu kuli, o ba fidi ki cua o kani.
36 U Tienu den sɔni u tondu Isalele yaaba po ki
waani ba mi yanduanma Laabaalŋamo, kelima
Jesu Krisiti ya po, wani yua n tie b niba kuli
Diedo.
37 Yi bani ke Jan den wangi b niba ban lebdi
b yama ke wan wuli ba U Tienu ñima. Yi gua
bani yaala n den cili ki tieni laa yogu Galile nni
ki yuadi ki tieni Jude kuli nni.
38 U Tienu den cedi ke U Tienu Fuoma yua jiidi
Nsaleti yua Jsu po ki gbie o niinni maama, ki puni
o u paalu. Yi gua bani ke o den caa i kaani kuli ki
ŋanbdi b niba po, ki faabdi Sutaani n den miabi
yaaba kuli ki paagdi ba kelima U Tienu den ye
yeni o.
39 Ti tie siedinba wan den tieniyaala Jufinba
diema nni yeni Jerusalema nni kuli. B den jɔnio

u dagu po ki kpa u.

40 Ama li dataali daali U Tienu den fiini o b tin
kpiiba siiga ki cedi ke o dɔgdi o yuli t po.

41 Waa den dɔgdi o yuli Jufinba kuli po ka, kali
U Tienu n den tuodi ki gandi ya siedinba po,
tinba yaaba n den taani ki di ki gua ñu yeni o
wan den fii b tinkpiiba siiga ya yogu.

42 Wani Jesu ṅ den puogi ti ke tin ya wangi b
niba o Laabaalŋamo, ki ya tiendi siedi ke U Tienu
dini wani Jesu li bai ke wan ya tie o bujialo ya
niba n fo yeni b tinkpiiba kuli po.

43 B sawalpuaba kuli maadi o maama ki yedi
ke yua n tuo ki daani o kuli baa baa sugli o
tuonbiadi po kelima o yaa yeli po.»

44 Pieri n da den maadi yaa yogu, U Tienu
Fuoma yua den jiidi yaaba n cengi o maama kuli
po.

45 Li den paki yaaba n den daani ki tie Jufinba
ki yegi leni Pieri kuli, ban laa ke U Tienu puni b
nilaba o paalu yua ṅ tie U Tienu Fuoma yua, ke
o jiidi bipo.

46 B den bandi ke U Tienu puni ba o paalu
yeni kelima b dengba ke b maadi mi malanma
ki kpiagdi U Tienu.

47 Lani Pieri den yedi: «Ya niba n tie na baa
U Tienu Fuoma yua nani ti moko n den baa
maama. ŋme baa fidi ki yie bipo ke tin da wɔli
ba?»

48 Oden teni li ñɔbonli ke ban wɔli ba Jesu
Krisiti yeli nni. B den mia o wan sedi yeni ba
danaba.

Diangbenga 11

1 Jesu tuonsɔnba yeni i nataani yaaba bo ye
Jude bo gbadi ke yabi ki dugi Jesu po mɔ gaa
uTienu ñɔmaama.
2 Piaali n bo doni Jerusalemi a kɔnjakpela bo
kpag'o ki maadi:
3 «a taani kali yeni a jola ki dini»
4 Ama ke Piaali waani li maama tuago tuago.
O bo maadi
5 «N bo jaani Jope dogu nni ki la u dɔgiduguki
li naani u kpalibu ki ñani tanpoli po kaana kuli
po. Li bo ji k tuoli nni
6 ke n ñuadil 'li ki diid'li ki la ti muayandi, a
bonbalikaana yeni tanpoli po bonyugida»
7 Ke n gbadi u lantɔgu ke li maadi'n: Piaali fii
ki kpa ki ŋmani!» ke n jii:
8 N badiciamo n yie jɔgndi yeni bonbiidi k baa
kua n ñɔbu nni»
9 Ama k u lantɔgu yeni guani maadi tanpoli po.
U Tienu n yedi ki yaali k tie jɔgndi daa taal'li lan
tua jɔgndi»
10 L i bo tieni taalmi taa ki guani lebidi tanpoli
po.
11 Nibataa n bo se n deni ti bo kua naani, b bo
ñani Sesare i ke b sɔnbi n kani.
12 Mi tagima maadi n ke n yegi yemi ki gedi
ke paadinma n daa ye. A naataanbila bonlie yen
mini n bo taani gedi k kua o ja yeni deni
13 O bo maadi ti wan la u tienu meneki k o se
o deni ki maadi: «Sɔni bi niba Jope ki baa yeni
Siimɔ yua ke b gɔ yi'o Piaali.
14 O ba teni ŋa sawali yali ba gaa ŋa fini yeni
a diegu.

15 N bo cili ki maadi'b ya yogu ke fuonŋanma
bo jiidi b po nani lan bo jiidi ti po ciligi yeni.
16 N bo tiadi'i u tienu ñɔmaama yua yedi k:
«San bo wuli yeni mi ñinma yimi ba wuli yeni
fuonŋanma i.
17 L i ya tie k u Tienu teb'bi u paabu nani timi
yaabi dugi Jesu Krisiti nni n baa tie ŋma ki yie u
Tienu po i.
18 Ban bgadi li bona b bo ŋmini ki ji dondi u
Tienu ki maadi «u Tienu n ŋa yaabi ki dugi o po
biidi ke ban baa li miali»
19 Yaaba ke ti yonmidi po ke bo beli'b
Jerusalemi lan bo cili yeni Etiani kuumi b bo gedi
Fenesi Cipili yeni Antiosi. B bo maadi jufinba
baba i u Tienu ñɔmaama.
20 Ama b siiga nni b tianbi yaabi bo ñani
Cipili yeni Sireni baa Antiosi ki waani Grekinba
u Tienu ñɔmaama.
21 U Tienu nuu bo ye yemi ke bi niba boncianli
la li dandanli ki ji dugi u Tienu po.
22 Laabaal yua bo nua'b bo baa b tuba nni
Jerusalemi jaandidɔgu kani, ke b sɔni Barnabasi
hali Antiosi.
23 Wan bo pundi o bo la u Tienu ŋanbidi, o pali
bo mani k o paani b pala kuli ki kuni u Tienu.
24 Kelima o bo tie ya nulo ke fuonŋanma ti
dugidi ye yen'o i k niba boncianli bo taani o tienu
po.
25 Ke Barna basi gedi Tarisi ki pan ba kpaani
Soli.
26 Wan bo pan la'oo bo gedi yen'o hali Antiosi.
Binmuli ke b taani b lieba u jaadidɔngu kani ki
tundi b niba boncianli, Antiosi ke b cili ki yii'b
Jesu ŋɔdikaaba.

27 Li yogo bi tondikaaba bo ñani Jerusalemi ki
jiidi Antiosi
28 B siiga nni yedi bo ye ke b yi'o Agabusi k
o fii yeni o tagnmi ki maadi ke mi koma ba cua
ŋanduna nni boncianli. Ke li bo ti cua Klodi yogu
i.
29 Ke Jesu ŋɔdikaaba cuo ke b bo todi b
naataani yaaba ye Jude
30 B bo tieni li todli b bo sɔni Barnabasi yeniSoli
yeni i ligi ki teni b nikpela.

Diangbenga 12

1 Lan yogu o baddciamo Herodi bo cuo u Tienu
niba ke wangi ba fala.
2 O kpaa Saaki San nijua yeni ki jugsiega i.
3 Wan bo la ke li mangi Jufinba wan cedi ban
cuo Piali mɔ. Li bo tie jaama dan nni, ya jaama
ke bi ŋmani kpanu yaali ki dabinli.
4 Wan bo cuo o, o bo kuani o ti yonmdi dieli
nni o bo puogi sojenba caga na ke guudi o. O bo
bua pagi jaama po n pendi yo wan sieni o bi niba
siiga nni ki buni o.
5 Piali bo luo li yonmdieli nni ama u Tienuniba
taanli bi jaandi o po.
6 Ya daali ke Herodi maali wan ba tieni o
maama, Piali bo dua sojenba bonmlie siiga nni
ki gɔa. ki luagi i kudisiseli ke soje bonlis se u
bulñɔbu po ki guu li yonmdieli.
7 U Tienu maleki bo kua ki sedi li yonmdieli
ke mi yenyenma yendi, k o pua piali ki fiini o ke
maadi: «fii tonma» ke i kudisiseli ñani o nugu
nni ki baa.

8 Ke maleki maadi o; «la a tiadi ki taa a
taacaadi» ke Piali tieni. k o guani maadi o: La
a gbadli ke ŋɔdi.
9 Ke Piali ŋɔdi maleki ki ñani. O ba bani ke
maleki n tie yaala tie mɔni. o bo maali ke li tie
dangdi
10 Ya yognu ke bi pendi cincinli ya guudika yeni
liolo kani; bi ji bo pundi u bulñɔbu kani yaali
tieni yeni ti kudi ki caa u dogu nni. ke li luodi li
bá bi nunga nni, ke bi jiidi u sanu po ke maleki
ji ŋa Paili.
11 Piali n bo ti guani o kani ya yogu k o
maadi: «N nuake yeni i mɔnmɔni ke u tienu
sɔni omaleki k o baa ñani n Herodi nui nni yeni
jufunba n bo guu yaala.»
12 Wan bo tieni li, o bo gedi Mali deni, San yua
ke bi bo yi o Marki naá. Yaaba bo pia li dandanli
bo taani li kani ki jaani.
13 Wan bo pua li ganli ya yognu o jifaano bá ke
bi yi o Rodi n cua ke ba luodi
14 Wan bandi Piali nialu ya yognu o pali mangi
k o sundi kaa luodi li ganli ki sani ki pan maadi
yaaba ye deni nni ke Piali u bulŋɔbujabu kani.
15 Bi bo yedi o: «a gaadi yoo» Ama ke gɔ maadi
ke li tie mɔnmɔni. Ke bi maadi: «o maleki i»
16 Ama ke Piali gɔ li tun ki pua li ganli ya yognu
ke bi ti luodi li ganli ke bi la' o ke li yaalidi ba.
17 Ke Piali ka waani u nuu ke ban ya ŋmini
ke maadi ba u Tienu n tieni maama ki ñani o
ti yonbidi dieli nni. Ke o maad: «waani mani li
bona Saaki yeni o naataani.» Lan puoli po yo k
o gedi u kaantianu.
18 Lan bo fandi ya yogu u yangmadigu bo ye

soje nba siiga nni kelima baa bo bani yaala tieni
Piali.
19 Herodi n bo kpaani o kaa la'o, buali sojenba,
ki cabi ke ban kpaa'o. K o jiidi jude Sesare nni ki
ye li kani.
20 Horodi pali bo beni Tiri yeni Sidoni niba po.
ke bi tani cua o kani. Ki waani Blasi o badciamo
baanlo ke wan todi ba ban dɔnli yeni o bado
kelima bi jiema kuli bo ña lan bado ya dogu.
21 Herodi bo bili dayenli ki lani o badtiadi ki
kali o bali kalikanu po, o bo maadi ki maadi ba
mi maama.
22 ke bi niwulgu yigni: ne tie u Tienu nialu laa
tie nulo yaali ka!»
23 Li yognu k o yonmdaano meleki cua ki pua
'o kelima o bo k teni u Tienu ti kpiagidi. Asidibila
n bo pundi o po ke kpaa o.
24 Ama u Tienu maama bo yadbidi ki pugni.
25 Barnabasi yeni Soli bo gbeni bi tuonli
Jerusalemi. Bi bo ñani li po ki tugi San yua ke
biyi o Marc.

Diangbenga 13

1 Krisiti nitaanli yaaba n ye Antiosa siiga den
pia bi sawalpuaba yeni bi bangikaaba. Bi yela
den tie Banabasa, Simeyono ke b gua yi u o nijeli
yeni silena yua Lusiyusa yeni Manayema yua k
bi bo taani ki wubi o yeni Herodi yeni Suoli.
2 Ban bo loli u ñɔbu ki jaandi ya yogu, U Tieni
fuoŋanma ṅ yedi: «Tugi mani Barnabasa yeni
Sawuli ki piari ki seni ba bibá, ban ya tuuni min
yini ba ya tuonli po.»

3 Lane, ban gua den loli u ñɔbu ki jaandi ki
mia U Tienu, b den maani b nui bi jaba yeni po
ki cabi ba ke bi gadi.
4 U Tienu Fuoma yua den sɔni Barnabasa yeni
Solo yeni ke bi gadi Selusi dogu nni ki kua ku
ñinbiagu nni ki duodi ki gadi Sipila kpendigili
po.
5 Ban den pundi Salamina dogu nni, b den
muandi U Tienu maama li balmaama bangma
diena nni, Jufinba n den taagi naakani. Jan
marika den tie b todka.
6 Ban den gɔgɔgdi ke pan puodi li kpendigli
yeni nni kuli hali ke pan pundi Pafoso dogu nni.
Lankani, b den laa o lingdi o yua n tie Jufi ke b
yi o Bali Jesu yua n tie o Sawolpuadaano.
7 O den ye gufeneeli ban yi yua Sejiyusa Polusa
kani. Gufeneeli yeni den tie yanfodaano. O den
yini Barnabasa yen Solo kelima o bua gbadi U
Tienu maama.
8 O lingdo yeni ban gua yi yua E limasa den yie
bipo ki muandi ke Gufeneeli n da tuo li dandanli.
9 Lane Solo, Ban gua yi yua Polo k u gbie yeni
U Tienu Fuoŋanma diidi o nangdi ki maadi o:
10 «Fini Satana big, a gbie yeni u nunfanma
yeni mi biadma, a tie mɔmɔnmaado kuli ya
yibali, a kan ŋa ki da ŋmaadi ti Diedo sɔni nni?
11 Mɔlane diidi, o Diedo nu ma a po n yeni, a
bu juani mɔlane mono ki ji kan ya nua hali lan
waagi. Li ŋunli yeni li bɔnbɔnli n jiidi Elymas
po, wan juani ki ji kpaani yua n ba ŋmagidi o.
12 Lan yogu canba Sergusa n la yaala tieni yeni,
wan dugi U Tienu po g dugni u gbadi U Tienu
maama ke li ya ki lidi o.

13 Paul yeni o yeglieba n ñaa halpaphos n
ñinma po ki pan puodi Perisi dogu nni lan tie
Panphylie ya diema. Ama Jan wan n ŋaaba ki
lebdi Jerusalema.
14 Paul yeni o lieba ñani Perisi ke ban pundi
Antiosa, Pisidi diema nni. Lan kani ban kua u
jaandiogu nni SSba dualgi kaali.
15 Ban cogi U Tienu bali yeni a Sawalpuala
maama ki gbeni ya yogu, u jaandieogu nni canba
n cua ki maadi ba: «N ninjaba, li ya sua ke i pia
maama yaala ṅ bu paani bi niba pala yin maadi.»
16 Pɔli ṅ fii ki doni u nu ki maadi: «Yim yaaba
ṅ tie Israyeli yaaba yim yaaba ṅ dondi U Tienu
kuli n cengi ne:
17 U Tienu bo lugdi Israyeli buolu ki cedi k b
poli Egipti dogu nni yeni u paalu po ke ti ŋanmi
li dogu,
18 ki juuni yeni ba mi fanpiema nni ke li bua
pundi bina piinaa.
19 Lani ya puoli, o den buoni nilanbuoli lele
kanana diema nni ki puni o nibuolu ke o diedi
bi diema.
20 Lani ya bina kuli cuali den bua pundi bina
kobina n bina piimu. La ya puoli, U Tienu den
lugdi a bujiala hali ke pan pundi o Sawalpuolo
Samuel Yogu.
21 Lani ya yogu ke u dɔngni yaaba mia k b bua
u bad, ke U Tienu teni ba Kis bijua Solo ke u tie
Binjamini ya cugln yua ke u kali li kpaali po bina
piina.
22 ke U Tienu bo fiini o k gɔ kaani Davidi k u
tie b bado. Li bo tie wan Davidi po i ke U Tienu
bo tuodi ki maadi: «N la Davidi, Esayi bijua, ke

u tie n pali nni big ke u tie min bua yaali kuli.»
23 Wan ya yajanguni i ke Jesu mali nani U Tienu
ṅ bo puoni maama yeni.
24 Li cili ya yogu ke Jan bo cili ki tundi b niba
yaala n tie ti biidi gbiandma ke Jesu daa cua.
25 Jan n sɔni u tuonli ki gbeni ya yogu, ke o
buali ba: «I mali ke n tie ŋma i? N ki tie wani ka
ama n puoli po, o nulo baadi ke n ki dagdi min
lodi o tacagbani.
26 N ninjaba, Abrahama ya buona yen yaaba n
ye siigi nni ki dɔndi U Tienu ne, b teni ti u paabu
ya Laabaamanli.
27 Kelima yaaba n kua Jerusalema yeni b
yudaano kuli ki bandi o, b bo tieni ki yedi yaala
ke b cogi nni a jaandiena nni ki gɔ jaligi o.
28 Yeni ban bo li ki la yaala ke b baa jalgo kuli,
ama mia pilati ke wan kpagu.
29 Ban pan tieni ki dugi yaala n bo li diani kuli,
k b jiini o li dapɔnpɔnli po, g jiidi ki piigu li kakuli
nni.
30 Ama yeni lani kuli, U Tienu yiedi o b
kpienma siiga nni.
31 Yaaba n bo ñani Galile yeni ki doni
Jerusalema, laa u dana ŋa kuli wan yiedi. Ban
n ji tie siedanba b niba nungi nni.
32 Tim wani, ti ji baadi yeni ya Laabaamanli ke
o bo puoni ti yajanba.
33 U Tienu cɔlni u puoni tim yaaba n tie b bidi
yen po, ki yiedi Jesu bi kpienma siiga nni. Lani
n cedi ke li Diani i biayeli tili nni dianjali a lie po
ki maadi: «A tie n biga dinla, min n ji tie a ba.»
34 Wan gua yiedi o b kpiema siiga nni ke u
gbanu n da bedi yeni i ke u ji maadi: «N ba teni

Davidi yedŋanma yaala n ŋani.
35 Lan yapo n cedi ke li gua den diani biayeli
kadatiɔngu kani ki yedi«A kan cedi a nuŋamo n
bedi.»
36 Kelima Davidi n bo sɔni U Tienu buama ki
gbeni, o den kpe ke bi pii u o ba kani, ke u bedi.
37 Ama U Tienu ṅ bo yiedi yua wan bo ki bedi.
38 Lan wan yin bandi n ninjaba ke li tɔgni li
jua kani k b muandi ti biidi piima.
39 Lan tɔgni u kani yeni, yua n dugi kuli ji tie
yua n tiegi bonli kuli nni, yaala ke li bu kan fidi
ki tieni yeni Moyisi yikodi kadaaɔgu.
40 Lan wan yin ŋanmi ki diidi i yula po, ke a
Sawalpuala n yedi yaala yeni n daa tieni ki dudi.
41 «Diidi mani, yim yaaba n nundi lan yagidi,
yin bia, kelima n suani yeni dana le, ya tuonli ke
b a nulo ya yedi ke li kan tuo ke li tie mɔmɔni.»
42 Paul yeni Barnabasa n maadi ke b gbeni ke ji
kuni i, b niba n miaba sugli ki maadi ba, ke ban
guani ya Saaba daali n ŋua ki gua tieni i tundi.
43 Li tintaanli po n gbeni u jaandieli nni, b niba
boncianli n naagi Pɔl yen Barnabasa kani, ban
ŋanmi ke paani b pala ke maadi ba ke ban ŋanmi
ki kuba U Tienu ŋalibalga.
44 Saaba daali yal ji den tuani i, b niba
boncianli ji den naagni ki cengi U Tienu Laabaali.
45 Jufinba wan n ji la ke nuwulugi tigdi yeni,
ban ji fii ki yedi ki naagni ke ji maadi ti mabiidi
Pɔl n tundi yaala yeni po, ke gɔ sugidi o.
46 Ama pɔl yeni Barnabasa n ŋanmi ki maadi
ba: «Ke li nan bu buali bani n kpia ki gbadi U
Tienu maama t la ki yie, ke gua diidi ki sua ke
li ki dagdi yeni ya midn kan ban k gbeni eni,

mɔlawani, t ba ŋmagdi b canma po i.
47 ki dugi U Tienu bo maadi t niini nni: «N
siena ke ŋan ya tie yaaba k bani U Tienu ya
yinyenma, k gadi yeni u faabu hali ki tinga
juogi.»
48 Yaaba n ki ban U Tienu n gbadi li maama ya
yogu, k b pala mangi, k ji tieni U Tienu maama
baliga. Boncianli yaaba n bo dagdi yeni ban kua
U Tienu diema nni kuli daan ki dugi li maama
po.
49 U Tienu ñɔmaama ji den yadi li dingbana
kuli nni.
50 Ama Jufinba bɔndi b jaba yeni b puoba
yaaba n bo tie numɔnkuli, k b fii ki siedi Pɔl yen
Barnabasa po tud ki ñam b dogu nni.
51 Ama ke Pɔl yeni Barnabasa piidi piidi b dogu
nni tanbiini n taana po. Lan yo ki gadi Icone
dogu nni.
52 ke b ŋɔdkaaba pala ji bo mani k b gbie yeni
U Tienu Fuoŋanma.

Diangbenga 14

1 O bo pundi Ikone ke Poli yeni Barnabasi taani
kua jufinba n bangi u Tienu maama naani ki
maadi k jufi Greki boncianla gaa bi maama.
2 Ama Jufinba yaaba bo k pia kangbadma
tagma nani bi nilanba yeni, bo fiini u tonu bi
nijanba po i.
3 Poli yeni Barnabasi bo waagi ki li kani, ki
maadi yeni li papaali u Tienu paalu po, ki tiendi
sieda o ŋanbili tondo Jesu kristi nni. bi bo tien
li ke ti bonninnadi yeni u yaaligdu n yaa tie Poli
yeni Barnabasi nuu po i.

4 Ama i dogi boncianla niba bo paadi; Tianba
bo ye jufinba po bi tɔba mɔ u Tienu tuonsɔnba
po.
5 Ya yognu ke yaaba bo jaandi yeni jufinba
bo juogi yeni bi yudanba ke ban pua Poli yeni
Barnabasi ki lugdi ba a tana ki kpaa bi.
6 Poli yeni Barnabasi n bo bandi li bonla bi bo
sani kua Listri yeni Derbe yeni ya dogi kpia.
7 lan kani ke bi bo wangi o labaŋanmo.
8 Listri dogu nni ja bá bo ye ki mali ki tie wabi
kaa bo bani cuoni.
9 Li ja bo cengi Poli k o maadi. Ke Poli maani o
nubina o po ki nuali sua o pia ti dugidi yeni wan
paagi.
10 lani k o maadi o yeni paama: «fii a sedi a
taana po» k o ja yugi ki cuoni.
11 U nuwulgu n bo la Poli ntieni yaala ke bi
doni i niali ki maadi Liakonian maama nni: «i
tieni jiidi ti po nani bi naba yeni.
12 ke bi bo yini Barnabasi «zesi» Poli
«merikiri», kelima bi bo tie mamaadi jala i.
13 Zesi yika yua k o jaandidieli bo ye u dogu
bulñɔbu kani bo cua yeni i nee yeni u diñɔbu
caba wani yeni u nuwulgu bo bua ban yidi salaa
i.
14 Ama bi tuonsɔnba Poli yeni Barnabasi n
gbadi lani bi bo padi bi tiadi ki peli kua u
nuwulgu ki yigni
15 ki maadi «bi jaba be n cedi ki tie lani.» ti
mɔ nufosaalba i nani yenba yeni mi buama nai
yenba. Ti cua yeni o labaŋanmo yali ke yin cedi
ti bonyuodi tienme ki uTienu yua fuo po ki tagi
ki tinga yeni tanpoli, mi ñinciama yeni yaala ye

leni kuli.
16 Ya yogu po o bo cabi ke dongbali kuli ncuoni
u sanu nni.
17 Ba yeni wan ki ŋa ki tie kasieda wan tie yua
ki tie mi ŋanma, ki tieni yi tanpoli taaga yeni a
kpañiŋana ki je ki li pamanli nni.
18 Yeni lan maama kuli Poli yeni Barnabasi fidi
cedi ke baa tieni bi salaa.
19 Antiosi yeni Ikoni Jufi tianba bo baa ki maadi
u nuwulgu ke gbadi niima nni. kee bi lugdi poli
a tana ki fili o ki ñani o u dogu nni, ki maali k o
kpe i.
20 Ama u Tienu ŋɔdikaaba n bo kaani lidi o ya
yogu, k o fii ki kua u dogu nni. Ya daali ŋɔdi k o
gedi Derbe yeni Barnabasi.
21 Ban bo tundi u Tienu ñɔmaama ke bi
ŋɔdikaaba ti ñani li dogu nni ke bi guani Listri,
Ikoni yeni Antiosi.
22 Bi bo cɔgdi yeni ya pugdi bi ŋɔdikaaba
tagnm ki gɔ paandi bi pala ke ban ya ye ti
dudugdi nni ki maadi. «ti bo la fala boncianla
yo ki fidi kua u tienu diema nni»
23 Ban bo kaani a nikpela a jaandiena caga nni,
li puoli po ke bi jaani ki loli bu ñɔbu, bi bo taa
ba ki piani u Tienu i ban dugi yua nni.
24 ke bi puodi Pisidi ki pundi Panfili.
25 Bi bo muandi u tienu laabaali Atali.
26 ki ñani lan kani ke bi cuo Antiosi sanu naani
kani k u Tienu ŋanbidi bo ye yenba ke ban sɔni
bi tuona ki tii.
27 Ban bo pundi Antiosi bi bo yini a jaandien
nni caga yaaba kuli, ki togdi ba ya bona kuli ku
Tienu bo tieni yenba yaala kuli yeni wan bo findi
bi nilanba dandanli nandi.

28 Bi bo ye yeni bi ŋɔdkaaba ke li waagi.

Diangbenga 15

1 nitianba bo ñani jude ki jiidi ki tundu i naataani ki maadi: «a yaa kɔndi nani lan buali maama Moyiisi bal tili nni a kan baa gaa po.»
2 Poli yeni Barnabasi n bo cendi ba ke ki tieni li buoli yenba, i naataani bo bo cuo ke yeni Barnabasi n do bi tuonsɔnba yeni a nikpela kani Jerualemi a ki kali li laabaalo po.
3 Nani ban bo tie li jaandieli tondi yeni ban tɔgni Fenisi yeni ki wangi bi nilanba ke ban tuo ki gaa Jesu maama. Bi bo cua yeni li pamanli i naataani kuli po.
4 ban pundi Jerusalemi li jaandieli nni tuonsɔnba, yeni li nikpela n gaa ba ban togdi ba u Tienu n tieni yaali kuli yenba.
5 Lan yognu nitianba bo ye Falisiani nba cagli nni ke mɔ bo tuo gaa, bo fii ki maadi: «Li bo ŋani ki dagdi ke ti kɔndi ba ki cedi ban ya ŋua moyiisi bali maama» (moyiisi yikodi maama)
6 Bi tuonsɔnba yeni li jaandieli nikpela bo taani kali ki ba diidi li maama po.
7 Bi bo dadi li maama po ki li waagi Piaali n fii ki sedi ki maadi bi. «I bani k u tienu bo tieni mi lugdima i siiga nni li waagi boncianla, ke n ñɔbu po bi lanba n gbadi u Tienu laabaŋanmo ki gɔ tuo ki dugi n po.
8 Ke u Tienu bani yua kuli ya yantugu, tieni ba kasieda ki tem ba mi fuoŋanma nani wan tieni ti po maama.

9 Yeni ke waa tieni paadnma tinba yeni bani
siiga nni ki ŋuudi bi pala li dandanli nni.
10 Mɔla be ya po i ke i kpaani u Tienu mi
maama ki taadi ya tuga kpiagi ki bua ki tuni bi
ŋɔdikaaba ya tuga ke ti báa, mɔno bo ki fidi tugi?
11 Ama ti pia li dandanli ke ti ba baa gaa po ti
yonmdaano Jesu ŋanbidi po nani bani yeni.»
12 Ku nuwulugu kuli ŋmini ki gba Poli yeni
Barnabasi ke b maadi u Tienu n bo teni ke bi
tieni ya bonninandi yeni ya yaalidma bi nilanba
siig nni.
13 Ban bo maadi ki gbeni, Saaki bo gaa mi
maama ki maadi: “n naataani songi mani n
maama.
14 Simo bo togdi lan bo tieni maama k u Tienu
todi yeni o ŋanbidi ke bi nilanba ń mɔ fidi ki
lugdi bi siiga bi niba ban doni o yeli.
15 O sawalipualo laabaalo taani yeni lan bo
dianiki yedi yaala.
16 Lan bona puoli po yo ke n ba ti guani ki gɔ
sieni Davidi diegu yugu n bo ba. Nba ŋmagdigu
ki ŋanbi siegu.
17 Yeni ya niba sieni ba kpaani o yonmdaano,
yeni ya nilanba gaa o yeli.
18 Oyonmdaano yua bo tieni a bona ke bi bandi
ti ya yogu nni n maadi yaala n yeni.
19 Lan cedi ke n maalima tie ke ti kan ya ŋmadi
bi nilanba yaaba ya pala ŋmagdi u Tienu po.
20 Ama ti diani ba ke ban da jɔgni bi ba yeni i
buli jiema, ki cuo bi ba yeni mi cunconma buali
kuli k gɔ daa di mi sɔma.
21 Ya bina bo pendi, bi niba bo dogu kuli nni
ki cogi moyiisi balmaama ki gɔ wangi u Tienu

laabaalo a jaandiena nni saba daali.
22 Li bo naani li ŋani bi ŋɔdikaaba yeni u
jaadidɔngu nikpela po, yeni u jaadidɔngu po ke
ban lugdi Jude yua ke b yi o Barsabasi yeni Slasi,
u jaandidɔngu yudanba, ki sɔni ba Atiosi yeni
Poli yeni Barnabasi.
23 Bi bo diani nanda i: «bi tuonsɔnba, a nikpela
yeni i naataani, n diani i naataani yaba tie
nilanba Antiosi, Siri yeni Slisi, ti fuondi i.
24 Ti gbadi ke bi niba ñani ti siiga nni ki gedi
i kani ke ti naa puni ba sanu, ki ŋmadi i yama
yeni bi tunda.
25 Li bo baa ŋani ti kuli po ke yi cabi ti ti lugdi
bi niba ki sɔni ba i kani bani Barnasi yeni Poli,
26 Yaaba bo taa bi miali ki cabi ti yonmdaano
Jesu Kristi po.
27 Ti gɔ sɔni Jude yeni Silasi ke bi ba maadi yi
a bona.
28 Lani li ŋani ki dagdi fuoŋanma po yeni tinba
mɔ ya po ke ti daa tuni bonli ke laa ŋani.
29 Lani n tie ki kubi i yula yeni n padjiema yi
gɔ daa ŋmani mi sɔma yeni ya bona ke bi padi i
buli, yi kubi iyula yeni mi cumconma buali kuli.
i ya kubi i yula yeni lani bona li baa ŋani i po. n
cabdi i n yeni.»
30 Lani ke bi guani sɔni ba, ban bo pundi
Antiosi ki taani u niwulgu ki teni ba li tili.
31 Ban bo cogi li ya yogu ke bi la li papaali.
32 Judeyeni Slasi bo mɔ bo tie sawalpuali ki fiidi
i naataani yeni u Tienu ñɔmaama ki gɔ paagi bi
pala.
33 Ban bo tieni dana li po i naataani bo guani
teni ba li lanbonmanli ke bi mɔ ń guani kuni yeni

laafia ki pan teni yaaba sɔni ba.
34 Li bo mani Silasi po ke wan ya ye.
35 Ama Poli yeni Barnabasi bo ye Antiosi yeni nitianba boncianli bi bo wangi ki gɔ tundi ti yonmdaano ñɔmaama.
36 Lan tieni dana ke Poli maadi Barnabasi: «ti guani i diidi inaataani ya dogi nni ke ti waani ti yonmdaano ñɔmaama ki diidi ban ye maama.»
37 Barnabasi bo bua wan gedi yeni San yua ke bi yi o Maarki.
38 Ama ke Poli diidi sua ke laa dagdi yeni wan gedi. Wani ji bo ŋaa ba hali Panfili dogu nni kaa ji bo todi ba bi tuonli nni.
39 Ke mi paadma tieni bi siiga nni ke bi yadi lieba. Ke Barnabai taaa Marrki ke bi ji bo gedi Cipri.
40 Ama Poli bo lugdi Sllasi ke wan yegi yeni o, ke o naataantieba mia ke ti yonmdaano ŋanbidi n ya ye yeni owan caa naan kani.
41 O bo puodi ki gedi Siri yeni Silisi ki paagidi li jaandieli yaaba pa.

Diangbenga 16

1 Pɔli ń pundi Derbi yeni Listri mo, ki sua ke Jesu ŋɔdka ke bi yi o Timote, ke o ye likani, Juufipua yua n daani U Tienu nni ya bijua, ke o báa tie Gresi yua.
2 Ya kpiiba n den ye Listri yeni Ikoni den tieni o po kasiedi ŋamo
3 Pɔli den bua wan yegi yeni o ki gedi u sanu; lanwani ii, ke o ga o ki kuani o ku ciagu, kelima

Juufinba den ye li dogi nni, ki bani ke o báa tie
Gresi yua.
4 Ban den caa ya dogi nni kuli, bi den caagu u
tondu ti jaandiedi nni ke ban cɔlni Jesu ŋɔdkaaba
yeni Jerusalema nikpelba ń den diani ki bili ya
yikodi.
5 U Tienu nitaanli dudugdi den pugni, ki go
yabdi ki pugdi daali kuli.
6 Pɔli yeni o yegni den tɔgni ki ñani Friji yeni
Galatia diema nni, ki sua ke foŋanma den kuani
ba ke ban da gedi Asi diema nni ki kpaandi, ki
tundi mi maama.
7 Ban nagi Misia, ban bigni ke ban gedi Bitinia
nni, ama Jesu foŋanma den ki puni ba u sanu.
8 Ban pendi ki balni Misia, ki jiidi Truasi dogu
nni.
9 Li bonlegdikaali ń legdi Pɔli po ku ñiagu nni:
Maseduani jua den se likani, ki yi o ki tua: “Cua
Maseduani ki todi ti.”
10 Li bonli ń legdi Pɔli po, ke ti jagi li yogu ke ti
bobni ki fii ki gedi Maseduani kelima U Tienu yi
ti ke ti tundi ki waani o laabaalŋamo bi ya po i.
11 Tin fii Truasi, ti taa u sansieru ki gedi
Samotrasi, li daalieli tin pundi Neyapoli.
12 Tin ñani li kani, ti gedi Filipi yu n tien
Maseduani ya dociamu, ki tie ya dogu n yabi ki
cie, li diema nni ki den ŋua Roma bali, tin kali li
kani dana bá
13 Saba (mi fuodma daali ń pundi, tin ña ki
fagdi yeni bu bulñɔcianbu, ki gedi bɔngu bá kani
naani ke ti maali ke tin kadi jaandieli (jaandi
yaali). Ti den kali ki maadi yeni ya puoba n taani
ki cua likani.

14 Bi siiga nni ban yi ya pua Lidia, ke o tie
Tiyatira pua, ki pugi U tienu den cengi ti. O Diedo
ń luodi o pali ke wan ya fiini Pɔli ń maadi ya
maama.
15 Ban tieni o mi ñinwulma bogdili, ki yadi mi
yedŋanma o diegu po, ke o mia ti ki yedi, «I ya
diidi ki sua ke n duu U Tienu po, yin cua n deni,
ki ya ye.» Ke ti tuo o maama
16 Li sua ke ti caa i jaandi, pua ke o bu ti baadi
ń cendi ti. O den kuandi o yonbdanba ŋalmani
li baabuli po.
17 li pua den ŋua tinba yeni Pɔli ki kpaandi
ki tua, "Ya niba ne ti Mi tanpojoma Tienu
tuonsɔnba i, bi tundi ki wangi yi mi faabma sanu
i."
18 O tieni yeni ke laa luo dana bá. Ama Pɔli
pali ń beni o po, wan gbagi ki yedi ki cicibiadga,
"N maadi a Jesu Kiristi yeli po, ña o niinni" Ke ki
ñani ki yaadi ki ŋa o.
19 O canbàanba ń la ke bi ŋalmani dandanli
bodi, ke bi cuo Pɔli yeni Silasi ki gedi yeni ba bi
paatieba kani.
20 Ban kuani ba ti buudi yudaano kani, ki
maadi, "Ya niba ne kuandi li ŋmadli ti dogu nni.
Bi tie Juufinba i,
21 Bi tundi ya bona ke Roma yikodi ki tuo ke
lan ga bii lan cɔlni."
22 Bi dogtieba den taani ki fii, ki yie Pɔli yeni
Silasi po, ke ti buudi danba biidi bi pala, ki landi
bi tiadi, ki papadi, ki cabi bu ñɔbu ke ban pua ba
a gbana.
23 Ban pua ba ki gbeni, ki cuo ba ki ban luoni
li kpaadidieli nni, ki puogi li kpaadidieli guudka

ke wanya guu bonŋanla.
24 Wan gbadi ban bili o ya tuonli, ke o kuani
ba liiga po kpaadidieli nni ki pilni bi taana i
kudseseli.
25 ku yɔgsiigu ń yɔgdi, ke Pɔli yeni Silasi yiini
i yani ki dondi U Tienu, ki jaandi, ke ya kpaada
n sieni cengi ba.
26 Li ludli nni, mi tindigbima ń tieni, ki migi
li kpaadidieli fiagli, lanyognu, a bulñɔna kuli ń
luodi, yuakuli ya kudseseli ń cie ki baa.
27 Li kpaadidieli guudka ń findi mi guama nni
ki sua ke a gana kuli yaa, wan nɔdi o jugsiega
ke o ba muu ki kpa o yuli, kelima o bi tama ke a
kpaada kuli sani ki ciadi i.
28 Ama Pɔli ń tiani paama ki maadi, “Da tieni
a yuli bonbiigu keli maa tikuli ye nekanba i.
29 Li kpaadidieli guudka den mia ke bi yendi u
kaanu, ke o sani ki kua ki digbi yeni ti jawaandi
ki baa ki gbaani Pɔli yeni Silasi nintuali.
30 ki ñani ba, ki maadi “N Diedi n ba tieni ledi
i ki baa mi faabma?”
31 Ban jiini o “Ya duu O Diedo Jesu Kiristi po, a
ba baa mi faabma fini yeni a dansanu kuli.”
32 Ban maadi o O Diedo maama, wani yeni
odiegu nni yaaba.
33 Lanyognu, li kpaadidieli guudka ń taa ba
li ñiagu mɔno, ki gedi yeni ba o deni, ki ŋuudi
ŋuudi bi nala, wani yeni o deni yaaba kuli ń tuo
ban tieni ba mi ñinwulma bogdili yenma.
34 Wan kuani Pɔli yeni Silasi o dieli nni, ki seni
ba mi jiema, wani yeni o diegu nni yaaba kuli
pala ń mangi yeni wan tuo ki ga U Tienu maama.
35 Lan fandi, ti buudi yudanba ń sɔni u tondu

ban maadi li kpaadidieli guudka ke wan luodi ki
ŋa bi niba yeni ban ña.
36 O guudka ń caa Pɔli u tondu, ki maadi, “Ti
buudi danba sɔni u tondu ke ban maadi nni min
luodi ki ŋa yi yin ña: mɔlane, i ba fidi ki ña yeni
mi yanduanma.
37 Ama Pɔli ń maadi ba, “Bi pua ti asala siiga,
ki naa buni ti, yeni tin tie Roma yaaba kuli - ki
luoni ti li kpaadidieli nni. Bi jibua ban luodiki ŋa
ti li wuoli nni bii? N, n! Ban cua bibá ki luodi ti”
38 O guudka ń caa ti buudi yudanba u tondu,
ban gbadi ke Pɔli yeni Silasi tie Roma yaaba, ti
jawaandi ń cuo ba.
39 Ti buudi yudanba ń cua ki mia ba sugli, ki
luodi ki ñani ba, ki maadi ba ke ban ña ki fagdi
yeni bi dogu.
40 Pɔli yeni Silasi ń ña li kpaadidieli nni ki cua
Lidia deni. Pɔli yeni Silasi ń la bi kpiiba, ban
paani bi pala, ki fidi ki ña li dogu nni.

Diangbenga 17

1 Ban bo tɔgni pendi Afipoli yeni Apoloni ya
dogu nni ban pundi teslonika ya dogu nni Jufinba
bo pia li jaandieli.
2 Nani Poli n bo limaani ki tiendi maama, o bo
kua taani yenba mi fuodma dan taa nni, o bo
maadi yenba yaala tie i diani bundma.
3 Poli bo pɔbdi li tili ki cogi ki ŋanbi wan ba
ke li tie buama yaala ke Kristi la fala ke gɔ fii bi
tinkpiiba kani. o bo yedi: «Jesu yua ke n yedi n
tie Krisit»

4 Jufinba siiga nni bi tianba bo tuo ki taani
Poli yeni Silasa po. yeni greki nba yeni bi puoba
yaaba tie gmadkaaba yeni u niwulgu.
5 Ama Jufinba yaaba n pia kangbadima yeni
ki nanga bo a nibiada ki daaga po, ki taani o
niwulgu ki fiini ti fuudi u dogu nni. Bi bo gedi
ki pigni Jason ki bua cuo Poli ki gedi yeni o o
niwulgu nni.
6 Ama Ban boo la'og, bi bo fili Jason yeni o
kpiiba i ki caa yenba u dogu nni bujiala kani
ki yigni: «Ya niba n gmadi u dogu mɔ pundi ne
kanba»
7 Joson bo n ga ya niba o deni po bo yiedi sesari
bali maama ki yedi: ke baditiano ye ki yi Jesu.
8 o niwulgu yenu u dogu banda n gbadi li
maam li bo yagi bi yama.
9 Bi bo ti pani Josoi yeni o lieba po ke bi ñani
ba ki ŋa.
10 Li daali ñiagu ke bi taa Poli yeni silasi ki
gedi yenba Bele ban bo pundi bi bo kua Jufinba
bangima dieli nni.
11 Ya Jufinba bo ye lan dogu nni bo tie nimɔnba
ki cie Tesalonik nba bi bo kuani bi yama yeni i
mɔnmɔni u Tienu maama bangima nni ki ŋanbi
diidi daali kuli u Tienu maama diani n maadi
yaala ya tie mɔnmɔni.
12 Lan bo cedi ke bi siiga nni bi niba bo dugi,
yeni Greki nba puoba yeni bi jaba yaaba.
13 Ama Tesaloni Jufi nba n bo gbadi ke Poli
maadi u Tienu maama Bere ke bi gedi ki gua fiini
o nuwulgu.
14 Li yognu ke Poli kpiiba gba ki sɔni o mi
ñinciama po; Ama ke Silasi yeni Timote wani ye

lan kani.
15 Yaaba bo ciani Poli bo gedi yeni o hali Ateni.
Ban bo ŋa o lan kani ke bi maadi ba Silasi yeni
Timote po ke wan tuodi cua bi kani.
16 Poli n bo guu ba Ateni o tagnma bo yagi
kelima o dogu yeni kuli bi gbie yeni i buli
17 Yeni ke poli kua li jaandieli nni ki maadi
yeni Jufi nba yeni ya niba bo jaani u Tienu.
yeni yaaaba ko bo laadi ba daali kuli bi niba
tantaankaanu kani.
18 Ama Epikiriani yeni Stihisiani nba gbabanda
bo kpagi'o. ke bi tianbi yedi: «o maciandaano
bua maadi be i?» ke bi tianba tua ke: «li naani o
kelima o bo wangi ba yesu yeni mi bi tinkpienba
findnma.
19 Ke bi taa Poli ki gedi yeni o Aleopasa kani ke
yedi: a ba fidi ki wani ti ke gbadi ŋan bangi ya
bangiciama yeni?
20 Kelima a maadi a boncana ti tuba nni, lan
ya po ke ti bua bandi ŋan maadi ya bonla yeni
niima nni.»
21 Ama Atenasa dogtieba yeni ya canba n bo ye
li kani biani bi yaama ki ya cengi aboncana.
22 Lani ke Poli bo fii ki sedi Alopaja nituali nni
li yedi: «yinba Ateni yaaba n la ki kuni i yama i
jaandi.
23 Kelima min tɔgni i dogi nni naan kuli n la yi
tagi tagi yaala ki dondi ki la yi ban jaan naani ke
bi diani: Ya Tienu ke yi bani yi». Lanwani i jaani
mi yanbɔnma nni min yei yi yaala n yeni.
24 U Tienu yua tagi ŋanduna yeni ya bona
ye len nni kuli ki tie tanpoli yeni ki tinga kuli
yomdaano yekaanu kan ya tie bi niba n taa bi

nugi ki maa ya bonla ki yi jaandieli ka.

25 Waa luo bonli ba kuli ki bua bi nisaalo nugu
n sɔni o po, kelima wan mono n teni bi niba li
miali yeni mi fuoma yeni yaali ye kuli.

26 UTienu bo tagi jayedo baba i k o mali ya niba
yeni ya mabuoli ye ki tinga ne kuli po. O bo tuodi
ki bili bi po u siagu yognu yeni i yeyienkaani
bianu.

27 Bi niba bo baa kpaani u Tienu i. Ki ŋanbi
kpaani o ki la 'o. kelima waa fagi yeni ti.

28 Ama wani ya po i ke ti cuoni ki fuo, yeni ti
yema kuli, Yeni ke yi ssiga nni o lonpualo yedi.
ti mo tie o ya yaabila i.

29 Lan ya po nani ti tie uTienu bila yeni li buali,
tin daa maali nani wani u Tienu naani nani wula
yeni. bii ligi lan yaa ka tanli yua ke o kpekpiedo
kpiedi ke li tie o nisaalo maalma.

30 Ti bi ki bani puu ya yognu k u Tienu bo cɔdi
ti biidi, ama mɔla u Tienu wangi bi niba kaana
kuli ke ban lebdi bi yama.

31 UTienu bili ya daali ki go gandi o nitegika k
o ba bu ŋanduna i mɔnmɔni. U Tienu bo teni lan
nilo i mɔnmɔni bignma k o fii bin tinkpiba siiga
nni.

32 Atanasi yaaba n bo gbadi ke Poli maadi bi
tinkpienba fiima yeni bi tianba bo ñuadi o ama
ke bi tɔba mɔ bo yedi: «ti daa ba faa cengi o
maama datɔli.»

33 Li po n pendi ke Poli yaadi ki ŋaa ba.

34 ke nitɔba cua bi kani ki dugi li maama po
yeni Denis, Aheropajiti, pua bá ke bi bo yi o
Damaris yeni bi tɔba.

Diangbenga 18

1 Lanya bona ń́ pendi, Pɔli ń ñ̃a Ateni, ki gedi
Korenti.
2 Likani, wan cendi Juufi ke bi yi o Akila, ke
bi mali o Pɔnti, ke o dá ñani Itali ki pundi, wani
yeni o denpua Prisila, kelima Kulodi den ñani bu
li ñɔbonli ke Juufinba kuli ke ban ña Roma dogu
nni. Pɔli ǹ tuogi ba.
3 Kelima bi den taa kpenkpendtuonli i, wan
kali yeni ba ban ya tuuni, kelima bi den caandi
ti jondi i ki kuadi.
4 Pɔli den wangi mi maama li jaandieli nni mi
fuodma daali. O den maadi ke Grekinba yeni
Juufinba tuo ki ga o maama.
5 Ama Silasi yeni Timote ń ñani Maseduani, ki
jiidi ki cua, Fonanma ń niini Pɔli wan kadi ki
waani yeni i mɔni ke Jesu n tie Kiristi.
6 Juufinba ń yie, ki sugdi o, Pɔli ń yogi o
tialakaadi bi po, ki maadi ba, “I sɔma ń guani ki
wuli i yucela po; Mini naa pia tagliba kuli. Lan
cili mɔlane ki ji ya caa, n ba gedi bi nilanba kani
i”
7 Ke o ñani lankani, ki gedi Titiyusi Justusi, ya
ja n pugi U Tienu deni. O deni den ki fagi yeni li
jaandieli,
8 Krispus, li jaandieli yudaano den taani ki
daani O Diedo nni wani yeni yaaba n ye o deni
kuli; ke Korenti niba yaaba n gbadi li maama kuli
den tuo ki duu U Kiristi nni yeni mi ñinwulma
bogdili.
9 Ke O Diedo legdi Pɔli po ti dangdi nni ku ñiagu
ki maadi, “Da jie, ama ya maadi ki da ŋmini.

10 Kelima, N ye yeni a, ke obakuli kan bigni ke
wan tieni a yaali n bia, kelima n pia bi niba ke
bi yabi u dociamu ne nni”
11 Pɔli den tieni li kani binli yeni bina luoba, ki
tundi ba, ki wangi ba U Tienu maama.
12 Ama Galio ń tua Asihaya gufeneri, Juufinba
ń fiini ki nanga Pɔli po, ki gedi yeni o ti buudi
danba kani,
13 ki maadi, “Ya nilo ne bɔndi bi niba ke bi pugi
U Tienu, ama ti yikodi naa cabi yeni”
14 Lanyognu, Pɔli ń ya bua ga mi maama, Galio
ń maadi Juufinba, “Yinba, Juufinba, li ya bi tie
jodi bii tuonbiadi maama, li bi baa pia u sanu ke
min maadi yeni yi.
15 Ama nani lan tie lanbona yeni yela maama
yeni i maabilkacema yeni ii, yinba mɔno ń ŋanbi
ma i ŋmiali nni. N ki bua lan ya maama buudi
daano.”
16 Galio ń beli ba ki ñani ba ti buudi diegu nni.
17 Lanwani ii, bikuli ń taani ki cuo Sosteni, yua
den tie li jaandieli yudaano, puapua o ti buudi
diegu cancanli. Ama Galio nan den ki songi ban
tie yaali.
18 Pɔli den waagi li kani waamu yeni o kpiiba,
ki ti fii ki cabi ba ku kua ku ñinbiagu ki gedi
Siri wani yeni Prisila yeni Akila. Wan ba fii li
ñinbiayaali kani, o den cedi ke bi kuo o Sankreya
dogu nni kelima o den niani U Tienu ke o baa ŋua
Nasaleti ñɔmaama i.
19 Ban pundi Efesa, Pɔli ń cabi Prisila yeni Akila
lankani, ki gedi obá li jaadieli nni ki ban ya tundi
Juufinba.
20 Bi den mia ke wan kali bi kani waamu, wan

yie.
21 O den cabi ba, ki yedi ba, “N ba guani i kani
li ya tie U Tienu buama.” ki fii Efesa.
22 Pɔli ń pundi Sesare, wan do, ki fuondi
Jerusalema Kiristi nitaanli, ki ñani lankani, ki
jiidi ki gedi Antiyosi.
23 Wan kali likani waamu, wan fii likani ki toli
Galatia yeni Prijia diema nni ki ya paandi Kiristi
ŋɔdkaaba kuli.
24 Juufi ja, ke bi yi o Apolɔsi ke bi mali o
Aleksandri ń cua Efesa. O den bani mi maama,
ki go paa mi dianma nni.
25 Bi den kuani o O Diedo maama tundma cogu.
O yantiali den tiegi yeni U Tienu maama, o den
maadi ki go maali ki li tuagi yeni Jesu maama.
Ama o den bani Jan ñinwulma bogdili baba i.
26 Apolɔsi den fuoni o yama, ki maadi li
jaandieli nni. Ama Prisila yeni Akila ń cengi o
maama, ban piadi yeni o ki ŋanbi ki waani o O
Diedo sanu.
27 Wan den bua wan pendi ki gedi Acihayia,
o kpiiba den paani o pali, ki diani li tili, ki teni
Acihayia Kiristi ŋɔdkaaba ki waani ba ke ban ga
o cangu. Wan pundi likani, o den todi U Tienu
ŋanbli ń cedi ke yaaba duu Jesu po.
28 Apolɔsi den yaadi Juufinba asala siiga nni,
ki nia yeni ba, ki taadi i diani banma ki wangi
ba ke Jesu n tie Kiristi.

Diangbenga 19

1 Li sua ke Apolo ń bo ye Korenti, Pɔli den tɔgni
ya dogi n ye a juana nni kuli, ki ban pundi Efesi

dogciamu nni, ki kadi yeni Jesu ŋɔdkaaba siiga tianba.
2 Pɔli ń yedi ba: «Yin dugi U Tienu po yeni, i baa mi Foŋanma aa?» Ban ŋmiani o: «Ñ n, tii gbadi ke bi maadi Foŋanma maama mɔno»
3 Pɔli ń buali ba: «To bi nan tieni yi mi ñinwulma bogdili yeni be i?» Ban jiini: “O Ñinwulka Jan yaama”
4 Lanwani ii, Pɔli ń jiini ba: «Jan den tieni ti tuonbiadi sugli ya ñinwulma bogdili i. O den waani bi niba ke ban ya daani yua n ba ŋɔdi o puoli wani n tie Jesu.»
5 Bi niba ń gbadi lan ya maama, ke bi tuo ki ga mi ñinwulma bogdili O Diedo Jesu yeli po.
6 Pɔli ń́ maani o nui bi po, ke Foŋanma jiidi bi po, ke bi ji maadi mi maalanma nni ki pua sawali.
7 Bi den tie nani jaba piiga n bilie i.
8 Pɔli den kua yikodi tundma dieli nni, ki maadi yeni li papaali, nani ŋmaali taa yeni, ki tie ania ke ban gbadi U Tienu diema niima nni.
9 Ama, Juufinba bi tianba den juagi bi pala kaa tuo ki cɔlni Jesu sanŋɔdma, ki go maadi ki biidi Jesu yeli asala siiga. Lanyapo, Pɔli den yaadi ki ŋa ba, ki taa bi ŋɔdkaaba, ki piadi ki ban tundi ba daali kuli Tiranusi cogdieli nni.
10 Pɔli den li kubi yeni i hali bina lie, ke yaaba ye Asi kuli, Juufinba yeni Gilekinba kuli, gbadi O Diedo maama.
11 U Tienu den tie Yaalidgu tuada yeni Pɔli nui,
12 Lanyapo, ya yianba den fidi ki sii Pɔli ninfiancabli bii o tiayiekaagu den yi baa laafia, mu cicibiadmu mo den ñ ki ŋaani yiantianba mo.

13 Ama Juufinba, ŋantaadi danba mo den ye li
diema nni, ki bieli ki ñangi mu cicibiadmu mun
ye yaaba niinni O Diedo Jesu yeli po. Bi den yi
yedi: “Jesu, Pɔli ń wangi yua ya maama yeli po,
n yedi yi yeni li niinli ke yin ña ki ŋa bi niba ne”
14 Yaaba n den tiendi lani den tie Juufi salga
yidkacianba siiga yendo, ke bi yii o Sefa ya
bijaleledíba i.
15 Cicibiadyenga ń jiini ba “N bani Jesu, N go
bani Pɔli mo; Ke yinba mo tie bile i?
16 Ki cicibiadga yaaga n ye o nilo nni yeni ń
bibi ŋantaadi tofaadanba, kiloli ba ki puapua ki
duoli ba ban ña li dieli nni ki sani mubili yeni ti
yiadi.
17 Ya niba n ye Efesi kuli, Juufinba yeni gilek-
inba ń gbadi li maama, ki bandi. Ti jawaandi ń
kua ba, ban kpiagi O Diedo Jesu yeli.
18 Yaaba n den daani Jesu nni mo den nagdi ki
wangi ban tieni ya tuonbiadi, ki miadi sugli ti po
19 Bi ñɔgdanba yeni ti bulbɔndi danba den cua
yeni bi tila ke bi juu ke a buodi u mu nni asala
siiga. Li tila kuli dunga den pundi ligdibala tuda
piimu (50.000)
20 Lanyapo, O Diedo maama den yadi i
kaankuli yeni u paaciamu.
21 Pɔli ń sɔni o tuonli ki gbeni Efesi dogu
nni, Foŋanma den kuani li jagli ke wan tɔgni
Maseduani yeni Acihayi po, ki gedi Jerusalema;
O den maadi “Min kali nekanba yeni, li buali ke
min pundi Roma po mo.”
22 Pɔli den sɔni o todkaaba bilie Maseduani,
lani n tie Timote yeni Erasitusi yaaba n den tie o

naacenba. Ama wani obá go den tieni Asi diema
nni waamu.
23 Lanyognu, bi den fiini mi janjancianma Efesi
dogu nni, ki mi nua Jesu sanŋɔdma.
24 Wula maano den ye ki yii Demetriyusi, o den
duadi Diyana jaandieli bonnanana ki kuandi o
tuonsɔnba po li baali boncianla
25 Lanwani ii, o den yini li tuonsɔnba yeni ya
maaba sieni, ki taani ba ki yedi ba, “Canbáanba, i
kuli bani ke ku maagu ne tuonli kuandi ti li baali
boncianla.
26 I la ki go gbadi, li ki tie Efesi ne baba ka ama
Asi nni kuli, ke ban yii yua Pɔli bɔndi ki lebdi bi
niba maalma ke bi ŋɔdi o. O yedi ba ke ban tagi
ya buli yeni i nui ki tie tienu.
27 Li ba fidi bi niba ń fali ti kpenkpendu tuonli
ne; lani baba ka, bi go ba fidi ki fanbi ti pobulo
Diyana yua n dagdi yeni ti kpiagdi yeni budieli.
Wani yua ke Asi kuli yeni ŋanduna kuli bugi ba
buoni o kpiagdi.”
28 Ban gbadi lanya maama, ke bi fii yeni li
pabienli ki yigni ki tua “Efesi yaaba Diyana ye
yeni ti kpiagdi”
29 Ke li ŋmadli tieni u dogu nni kuli, ke bi niba
taani ku kua u badu guagu nni, ki cuo pɔli yegni
yaaba n den ñani Maseduani ki cua, Gayusi yeni
Arisitarkusi.
30 Pɔli den bua kua ku niwulgu siiga, ama bi
ŋɔdkaaba den pani o.
31 Asi diema nni yikodanba yaaba n den tie
dɔnlinba den sɔni u tondu ki waani o ke wanda
kua ku guagu nni.
32 Bi niba den yigni ki maadi maayenma, ke

tianba mo maatɔma, kelima bi den ye ti yanyagdi nni ke bi siiga boncianli ki bani ban taani yaali ya po.

33 Juufinba ń dadi Aleksandro ki ñani bi niba siiga, ki seni o liiga Aleksandro ń cili ki ya gangi o nui, ki bua wan waani li nitaanli li bonli niima nni.

34 Ama, ban bandi ke o tie Juufi, ban taani ki tandi ki maadi maayenma lan waagi kudilie ki tua, “Efesi yaaba Artemisa ye yeni ti kpiagdi.”

35 yiko tuonsɔnlo ń mɔndi ki jiini ku niwulgu yama, ke o maadi, “Yinba Efesi yaaba, o laa nilo n ye ne, kaa bani ke Efesi dogciamu n tie ti pobulciamo Diyana budieli guudka, ya nannanli n ñani tanpoli ki baa?

36 Yin bani ke lanya bonli ki pia niama yeni ii, i ba dingi i yama ki da jegibi ki sɔni tuonkaadi.

37 Kelima yin cua yeni ya niba ti buudi ne ki tie jaandieli suuda, baa go tie yaaba n fanbi tin jaandi ya bulo mo.

38 Lanwani ii, Demetriyuusi yeni bi maaba yaaba n ye yeni o ya pia tagli yeni nilobá, ti buudi diena ye, ke ti buudi yudanba mo ye; bi ba fidi ki jia bi maama yeni biyaba.

39 Ama i ya pia maatɔma li buali li maama jiama ń cɔlni li nitaali sanu i.

40 Kelima, lanyapo, bi ba fidi ki jalgi ti ke ti yie yiko i ki fiini li ŋmadli dinne ki naa bani yaali ya po, ti go kan fidi ki waani li niima nni mo.

41 Wan maadi lanya maama ki gbeni, ke o cabi li nitaanli.

Diangbenga 20

1 Ku fuugu po ń pendi, Pɔli ń sɔni ki yini bi
ŋɔdkaaba, ki paani bi pala, ki ji cabi ba, ki fii ki
gedi Maseduani.
2 Wan pendi li diema nni, o den maadi n yabi,
ki paani bi pala, ke o cua Gresi.
3 Wan tieni li dogu nni ŋmaali taa, Juufinba ń
tidi loli ki sedi o po yeni i janbi, lan sua ke o bua
kua ku ñinbiagu ki gedi Siri, wan jagi, ki guani
ki lebdi Maseduani.
4 Yaaba n den ba ciani o Asi po n tie, Sopa-
teri, Piirusi bijua, ke o ñani Bere; Aristarki
yeni Sekɔndi, ke bikuli ñani Tesaloniki ki tie
dugikaaba; Gaayusi, ke o ñani Derbi, Timote,
Ticiki yeni Trofimi, ke bi tie Asi yaaba.
5 Ama lanya niba den ga ti liiga ki ba guudi ti
Trowa.
6 Ya kpanu n ki pia dibinli daana ń pendi, ke Ti
kua ku ñinbiagu Filipi, ki tieni dana mu, ki pundi
bi kani Trowa, ki kali likani dana lele.
7 Laadi daacincinli daali, tin taanni ki bua
ŋmiidi kpanu, Pɔli ń maadi yeni bi dugikaaba. O
den bobni ki bua li ya fiifandi, wan fii i, lanwani
ii, o den maadi ke ku yɔgsiigu ti yɔgdi.
8 Mu fidsanmu den yabi poli dieli nni, tin den
taani naana.
9 O naaciemo den kaa li takobonli kani ke bi yi
o Etikusi, mi guama den paadi o. Nani Pɔli ń den
maadi boncianli yeni ii, li naaciemo mi guama ń
paadi li naaciemo, wan lagdi li dietuaditaali po
ki baa ki kpe
10 Ama Pɔli ń jiidi, ki duani ki labni o po, ki
wobi o. K yedi, “Da wadi mani i pala ka, kelima

o fo.”
11 Wan guani ki do, ki ŋmiidi kpanu, ki ŋmani.
Wan maadi yeni ba ki pugni hali i siŋafaani, wan
cabi ki fii.
12 Ban guani yeni o naaciemo ke o fuo, lan
sɔngi bi pala.
13 Tinba wani den kua ku ñinbiagu, ki ga Pɔli
liiga, ki gedi Aso, tin den ba guudi naani ki taa
Pɔli ku ñinbiagu nni. Wani mɔno den bua yeni
i, kelima, o dá den jagi ke wan tɔgni u sanu i.
14 Wan cendi ti Aso yeni, ke ti kuani o ku
ñinbiagu ki gedi Mitileni.
15 Tin fii lankani, ti tieni dayenli i, ki pundi
Cihiyo kpendegli kani, li daalieli ke ti pundi Smo
kpendegli, li daataali daali, tin pundi Mileti dogu
nni.
16 Nani Pɔli ń den jagi ke wan tɔgni Efesa po,
o den ki bua wan biani mi yaama Asi diema nni,
kelima o den peli ki bua o ya ba fidi, wan pundi
Jrusalema pantekoti daali i.
17 Wan pundi Mileti, Wan sɔni bi niba Efesa,
ban yini o po Kiristi nitaanli nikpelba.
18 Ban pundi o kani, wan maadi ba, “Yinba
mɔno bani ibá ke hali min ŋmaa n taali Asi ne,
min ye maama yeni yi yognu kuli.
19 N li ŋua ki tuuni U Tienu tuonli yeni li pali
nni yumiinli, yeni ti ninsiidi yeni Juufinba ń loli
ki sedi n po yeni ya janbi kuli.
20 Yinba mɔno bani ke mii dɔgni yi libakuli ke
li nua yaali n tie bonmɔnli i po, yeni min tundi
yi maama asala siiga, ki go caa i dansani nni
maama.
21 I bani min tuodi ki waani Juufinba yeni

gilekinba ke ban biidi bi pala bi tuonbiadi po,
ki lebdi bi yama ki ŋɔdi U Tienu, ki dugi ti Diedo
Jesu po.
22 Mɔlane, Foŋanma tigi nni, ki caa yeni nni
Jerusalema, n naa bani yaali n ba tieni nni lanpo,
23 Ama Foŋanma tuodi ki waani nni ke i
kudseseli yeni falaciamu guu nni.
24 Ama mii tama ke n miali tie bonmɔnli n po,
ki ba pani nni min dudi n nɔnma banlu yaali
n pia n po mayuli po, lani n tie ke min sɔni O
Diedo ń puogi nni ya tuonli, ki tieni kasiedi U
Tienu ŋanbli laabaalŋamo po.
25 Diidi mani mɔlane, n bani ke yinba yaaba
ya siiga ke n kpaandi ki waani U Tienu diema
laabaali ne, i kan la n nunga jiga.
26 Kelima n kadi ki maadi yi i mɔni dinne, ke
mii pia tagliba kuli ke li nua nisaaloba kuli sɔma.
27 Kelima, min waani yi U Tienu yanbuama,
mii dɔgni yi libakuli.
28 Lanwani ii, yin fangi i yula ki cegni ibá, ki
guudi U Tienu Foŋanma ń guuni ya yankulu ke
yin ya tie yankpaaba/ gobdikaaba. Yin ya faami,
yin gobdi ya yognu U Tienu nitaanli, wan baa
yaaba ki taani o kani yeni o sɔcema.
29 N bani ke n ya fii, ki siedi ki ŋa yi, yaaba n
tie nani i fuasangbanbiadi yeni ba kua i siiga, ki
kan taa ki cabi u yankulu.
30 N bani ke bi niba ba kua i siiga, ki bɔndi yi
yeni bi nufantunda ke yin tua ŋɔdkaaba.
31 Lanwani ii, yin sedi taajalalie, ki guudi. Yin
ya tiani ke bina taa n yeni, ke n tundi yi yienu
yeni ñiagu kaa cedi.

32 Mɔlane, n mubni yi U Tienu yeni o ŋanbli
ñɔmaama nui nni, yaama n ba fidi ki cedi yin
paagi ki cie, ki go baa u biinu wan bili ya ŋalmani
o nigagdiŋanba po.
33 N naa kuani n yama niloba kuli ligi bii o
wula lanyaaka o tialakaadi nni.
34 Yinba mɔno bani ke n ya nui ne kuani n yuli
po buama yeni yaaba n ye yeni nni ya buama i.
35 Lan tie yaali kuli, n tieni nannanli ki waani
yi yin ba todi a tadma maama yeni i tuona, yeni
yin baa tiani O Diedo Jesu ń yedi ya maama, wan
yaadi kiyedi yaama obá: «Mi yedŋanma ye ŋan
teni po ki cie ŋan ga.»
36 Wan maadi yeni, ki gbeni i, ke o gbaani ki
jaandi yeni bikuli.
37 Bikuli den buudi boncianla, ki cuo Pɔli tulu
nni ki wobi o.
38 Bikuli den ye yeni li pabɔnli kelima ban den
gbadi ke o maadi ke bi kan ji guani ki la o nunga,
lani ń pendi i, ke bi ciani o ku ñibiagu kani.

Diangbenga 21

1 Tin cabi ba ki fii, ki kua ku ñinbiagu, ti taa
sansiedu ki gedi Kosi dogu nni, lan fiifandi, ke ti
pundi Rodesi dogu nni, ki pendi lankani ki pundi
Patara.
2 Ti den la ñinbiagu ke ku caa fenesi po, ke ti
kua gu.
3 Tin den nagi Cihipri kpendegli, ti den balni
ki ŋa li ti ganu po, ki toli Siri po, ki gedi ki sedi
Tiiri, ke bi tugdi ku ñinbiagu tuga.

4 Ti den la jesu ŋɔdkaaba, ki tieni lankani dana
lele. Foŋanma den fandi ba ke bi waani Pɔli ke
wan da gedi Erusalema.
5 Ti cangu ǹ den juodi likani, ke ti cabi ba, ki
tugni ti sanu, ke bani yeni bi puoba yeni bi bila
piadi ti hali ki ñani ti u dogu nni. Ke ti gbaani ki
jaandi u ñinkunu.
6 Ti den cabi ba ki kua ku ñinbiagu, ke bi
guaniki kuni bi denpo.
7 Tin den pendi Tiri, tiden suagi ki gedi
Pitolemayisi. Lankani, ti den fuondi tikpiiba, ki
juadi yeni ba dayenli.
8 Lan fiifandi, ke ti fii ki gedi Sesare, ki kua
Filipi yua n tie ban den gandi ya nileledba o
laabaalŋamo tundma po yen yendo deni, ki ye
yeni o
9 Li nilo den pia bonpola taa, ke bi tie powan-
dina, ki pua sawali.
10 Tin tieni likani dana waamu, sawalpualo bá
den ñani Jude, ki jiidi ki cua, ke bi yii o Agabusi,
11 O den nagni tikani ki taa Pɔli gbanñagdu, ki
loli o ya taana yeni o nui, ki yedi ne: “Foŋanma
ń yedi yaali n ne, 'Maama ne i, ke Juufinba ba loli
yua yeni ya gbanñagdu ne, ki mubni o bi nilanba
nui nni'.”
12 Tin gbadi lan ya maama, tinba yeni ya niba
n ye likani kuli ń taani ki maadi Pɔli ke wan da
gedi Jerusalema.
13 Ke Pɔli jiini, “Be yapo i, ke i buudi ki yagni
n yama? Kelima, N bobni ki gbeni o, Li ki tie ke
ban loli nni baba ka, ama ki go ke Jerusalema
nni, O Diedo Jesu yeli po”

14 Nani Pɔli ń den ki bua ke o cengi ti cegli yeni
i, ti ji den ki ŋua ki niidi o, ti den yedi, “O Diedo
yanbuama ń tieni lan buali maama”
15 Lanya dana ń pendi, ke ti baani ti tuga ki
doni ki gedi Jerusalema.
16 Bi ŋɔdkaaba den ñani Sesare, ki ŋɔdi ti lipo.
Bi den yegi yeni nilo ke bi yii o Minasɔn, ke o
tie Cihipri yua, ki den tie ŋɔdkaa, tin baa ye yeni
yua.
17 Tin pundi Jerusalema, ti kpiiba den ga ti
cangu yeni li pamanli.
18 Lan fiifandi, ke Pɔli gedi yeni ti Jaka kani,
Kiristi nitaanli nikpelba kuli den ye likani.
19 Wan fuondi ba ki gbeni, ke o dugni ba U
Tienu ń tieni yaali kuli bi nilanba siiga o tuonli
sanu po.
20 Ban gbadi lani, ke bi dondi U Tienu, ki maadi
o, “Ti kpiilo, a la ya niba n tuo ki dugi Jesu
po Juufinba siiga ki luo tuda tuda. Bi kuli sedi
taajala lie i, ki baa cɔlni li bali yikodi.
21 Be maadi ba a maama, ke a tundi Juufinba
yaaba n ye bi nilanba siigi, ki waani ba ke ban
ŋa Moyiisi maama, ke ban da kɔndi bi bila, ki go
da ŋua bi yaajanba bogda mo.
22 Ti ji ba tieni ledi i? Li naa pia tama ke bi kan
gbadi ke a cua ne.
23 Lanwani ii, ŋan tieni tin ba waani a yaali.
Niba na ye ne ki niani U Tienu bi ñɔnianu.
24 Taa li niba, fini yeni bani ń wuli ki ñani li
kuali, ŋan pa bipo, ban kuo bi yudi. Lanwani ii,
bi niba ba bandi ke ban maadi a po ya maama
kuli tie tofaama. Bi ba bandi ke fini mɔko ŋua li
bali yikodi.

25 Ama yaali n nua bi nilanba yaaba tuo ki ga
Jesu sanŋɔdma po, ti diani ba li tisɔnkaali, ki
waani ba ke ban cuo bi yula yani i buli padjiema,
yeni mi sɔma, yeni mu yansɔdkamu nandi yeni
mi conconma.”
26 Ke Pɔli taa li niba, ke li fiifandi ke o wuli yeni
ba, ki ñani li kuali yeni ba, ki kua ku jaandiegu
nni ki waani ban ba tieni ya dana yeni yukuli ń
ba padi ya padli bi ŋanbma po.
27 Ban den bili ya danleleda ń nagi gbenma, ke
Juufinba ñani Asi ki, ki la Pɔli ku jaandiegu nni,
ke bi maadi ki fiini bi niba pala, ki cuo Pɔli.
28 Bi den tandi ki tua “Israyeli niba, todi
mani ti. Ya nilo n kpaagi ki tundi bi niba i
kaankuli ya bona n ki cɔlni ti buolu, ti yikodi
yeni tin kua naani ne. Lani baba ka; o go
kuani bi nilanba ti jaandiegu nni, ki jɔgni lanya
kaangagdiŋanmɔnu.”
29 Kelima bi den kpia ki la ke wani yeni Efesi
yuaTrofima, ke bi yegi u dogu nni, ke bi maali ke
o den kuani o ku jaandiegu nni i.
30 Li ñɔgli den tieni u dogu nni kuli, ke bi niba
sani ki taani, ki cuo Pɔli. Bi den dadi ki ñani ku
jaandiegu nni, ki luoni a bulñɔna kuli.
31 Ban jagi ke ban kpa o, ke li maama kua
sejenba yudaano tubli nni ke Jerusalema kuli ye
li ŋmadli nni i.
32 Lanyognu ke o taa sejenba ki sani ki jiidi ki
pundi li ñɔgli kani. Bi niba ń sejenba yeni bi
yudaano ke bi ŋa Pɔli yeni ti puadi.
33 Ke sejenba yudaano nagni ki cedi ke bi cuo
Pɔli, ki cedi ke bi loli o yeni i kudseseli. Ke o
buali wan tie yua yeni wan tieni yaali.

34 Bi niba den tandi ki maadi maayenma, ke
tianba mo maadi maatɔma. Nani seje yudaano
ń kan den fidi ki maadi libakuli kelima ku
fuugu po yeni, o den cedi ke bi gedi yeni Pɔli
li kpaadidiepaali nni.
35 Ban den pundi a ŋmaada kani i, bi den tugi
Pɔli kelima bi niba jadi den yabdi.
36 Kelima ku niwulgu den ŋua puoli ki yigni ki
tua, “Ban gbeni o maama!”
37 Ban den bua kuani Pɔli li kpaadidiepaali nni
ya yognu, ke o maadi seje yudaano, “N ba fidi ki
maadi bonli i?” Seje yudaano ń buali o, “A maadi
Gileki maama?
38 Lanwani ŋaa tie Ejipti jua yua n den fiini
mi janjanma ki kuani jakɔnda tuda na mi fan-
pienma nni ka aa?
39 Pɔli ń yedi, “N tie Juufi, ki ñani Tarsi
dociamu, Silisi diema nni. N tie dogcianmɔnu
dotielo i. N mia ke ŋan cabi nni u sanu min
maadi yeni ku niwulgu.
40 Seje yudaano ń cabi o u sanu, ke Pɔli sedi
a ŋmaada po ki duoni o nuu, ki gaani ki toli ku
nilgu. Bi kuli ń suoni silbi, ke maadi ba Ebrewu
maama nni ki yedi,

Diangbenga 22

1 «N ninjaba yeni n baanba, cengi mani min
pia ya maama ki bua ki maadi yi, ke yin ga ma».
2 O niwulgu n den gbadi ke Pɔli maadi Hebilu
maabuolu nni, bikuli den suoni Silibi. Pɔli den
yedi:
3 «N tie Jufi ki mali taasa Cilisi ya yogu ama den
kua Gamali cogu o naa dogu nni. O den bangi ti

yaajanba maama cain, n den kuani yama kuli U
Tienu po nani i kuli n bua wan maama dinne.
4 N den wangi yaaba n ŋua laa fala paa, n
den loli b jaba yeni b puoba kuli ki kuani ba li
yonmidieli nni.
5 Ba sala yidikaaba cianba yeni b ni kpe juogi
kaaba ba fidi ki tieni siedi ke ban den teni li tili
ke min gadi Damasa ke pan teni ti ninjaba yaaba
tie Jufinba min den gadi naa po ke loli yaaba n
ŋɔa o sɔnu ki cuani ba Jelusaema ki ban pua ba.
6 Li den bua ki pundi naani o yie sinu yeni mini
den pa u Sɔnu ki caa Damasa nni den nagi. La
yo o yen ciangu den ñiliti ki ñani tanpoli po ki
ba Lidini.
7 N den jiidi ba tinga ki gbadi o nialu ka li
maadi Solo Laabaali ki wangi fala.
8 N den gua buali o a tie ŋmaa yonbidaano i?
o den ŋmiani nni Jesu Nasaleti yua ki wang fala.
9 Min yen yaaba n den yegi bi den la n
yenyenma ama bi den gbadi yua maadi yeni min
ya nialu.
10 N den yed: N ba tieni lede n yonbidaano? N
yonbdaano den yedi: Fii ki pundi Damasa, lan
kani bi ba wani a ŋa ba tieni yala kuli.
11 N den nua kelima yenyenma ciangu n yen n
po, n yegi lieba n den dadi nni ki pundi Damasa.
12 Lan kani ke n den bandi ban yi yua Ana-
niasa, oja yen tie nimono U Tienu bali maama
po, ya Jufinba ye Damasa kuli tiedi o po sieda
ŋaamo.
13 Wan Ananiasa den cua min ye naani, ki nagi
ni kani ke yedi: N ninjua Solo, ŋɔli, li yogu ki la
o.

14 O den yedi: ti ya yaaba ke U Tienu lugdi ba
ka bani o yama buama ki ya tiegi, ki gu wan ba
maadi ya maama o ya ŋɔbu nni.
15 A ba tua o siedi b niba yaŋa nintuali nni ŋan
laa yaala yeni ŋan badi yaala yeni ŋa gbadi galo.
16 Mɔla a kaa gu be? Fii ki ñani a biidi, kelima
bi jaandi Jesu ya yeli po.
17 Min den guani Jerusalema, ya yogu ki den
ye li jaandieli nni ki jandi U Tienu, li den cua n
po nani ba yeni.
18 N den u yonbdaano ki yedi: Fii ki ñaa
Jerusalema tonma tonma kelima bi kan gua
ŋaaba ban tieni a po ya sieda kuli.
19 N den yedi: «N yonbdaano, ban mɔlo ba ki
cuo yaaba ṅ den ŋua a ki kuani ba a yonbi diena
nni, ki kpa tianba a jaandiena nni.
20 N den tie sieda yi po ya daali k b den wuli
Etina sɔnma, n den taa yi yapo mɔmɔni, k guudi
yaaba n den ye tiadi.»
21 Ama n yonbdaano den yedi: «Ti ki gadi
kelima n nua ke n ya gadi hali fagma bi nilanba
yapo.»
22 O niwulgu den ŋmini ke maadi ki den pundi
hali li kani ke bi ji yigniki yedi: «kpa mani ya
nibuolu nan ki nano yeni ki tingi, kelima la ŋa
ya nilo na ya pia li miali.
23 ya yogu ki bi tandi kin landi li liada ki yadi
ti tandi,
24 a mintiela yudaano den cua kua yeni o paalu
ki cuo Pɔli. O den seni o niwulgu kuli ki buali Pɔli
n tieni yaala bi ya nintuali nni, ki bandi yaala n
tieni ki bi taandi ya tantaani buoli na.
25 Ya yogu ke bi loli Pɔli i baabi i, o den yedi a

mintiela kobga yudaano yua n den se o kani: «Li cabi ke yin pua ya nilo n tie Loma ki daa buni yeni o?»
26 A mintiela kobga yudaano n gbadi yeni, o den gadi a mintiela yudaanciamo kani ke yedi: «a mɔ la ke tin tieni lede? kelima o nilo yeni tie Loma yua cain.»
27 A mintiela ciamo den gadi ki yedi: «bi maadi a ya linani Loma cain» Pɔli den ŋmini.
28 A mintiela ciamo den guani ke yedi o «Li en tie faala ka ki tua Loma yua cain ama yen ya liigi kpiagi.»
29 Lan yogu yaaba den puo wan Pɔli den siedi, ti ja waandi den cuo li mintiela yudaano kelima waa gbadi ki Pɔli tie Loma yua yi cain ke den lolo yi baabi yeni.
30 Li daa taa daali, a mintiela yudaano den bua ki bandi i mɔmɔni yaala ya po ke Jufinba kɔni yeni Pɔli, o den lodi yi baabi Pɔli nungi nni, ki yiini li jandieli yudanba yeni bi nikpela ki taani ba. O den jiini Pɔli ki sieni o bi kuli ya siiga nni.

Diangbenga 23

1 Pɔli den nuali salga yidkaaba taancianli, ki maadi, “N kpiiba n den ye U Tienu nintuali yeni li yantiaŋanli hali yeni ya daali ne.”
2 Salga yidkaciamo Ananiasi ń yedi yaaba n den se o kani ke ban pua o ñɔbu po.
3 Pɔli ń maadi o, “U Tienu ba pua a mo, diidi mani li guonpienli ne. A kaa ki bua maani a nuu li bali maama po ki bu n ya buudi yo oo, ki nan kandi yiko po ki cabi ke ban pua nni.”

4 Yaaba n den se o kani ń maadi, “A ba sugi U
Tienu salga yidciamo yeni yo oo?”
5 Pɔli ń maadi, “N kpiiba, n bi ki bani ke o
tie salga yidciamo. Kelima li diani, A kan maadi
maabiigu a dogu yikodaano po.”
6 Pɔli ń bandi ke li nitaanli nni, cagyenli tie
Farisienba ke li caglieli tie Saduseyenba, wan
doni o nialu ki tandi ki maadi li ni taanli nni, “N
kpiiba, N tie Farisien, ki tie Farisien bijua. Min
daani mi yiedma bi kpienba siiga nni po i, ke bi
bua jia nni ti buudi ne.”
7 Wan yedi lani, mi niama ń fii Farisienba yeni
Saduseyenba siiga, mi paadma ń tieni ku nilgu
siiga.
8 Kelima Saduseyenba yedi ke faadma ki ya,
maleki ki ye ki buali foŋanma, ama Farisienba
wani bani ke likuli ne ye ki tie mɔni.
9 Lanyapo, ban fiini ku fuugu, ki ya sugdi
biyaba. Farisienba gbanbanda bi tianba ń fii ki
cili ku ñɔniagu, ki yedi, “Ti nan ki la ya nilo ne ń
pia ya tagli. ŋma bani maleki bii Foŋanma yaa
maadi yeni o?”
10 Ku ñɔniagu ń fii ki pugni, o sejeciamo ń jie
ke bi ba ti pua ki papadi Pɔli, wan sɔni u tondu,
ke o sejenba ń jiidi ki fie o li nitaanli nui nni yeni
u paalu ki cua ki kuani o li kpaadidieli liiga po
diepaali nni.
11 Ku ñiagu ń bii, O Diedo ń cua ki sedi o kani,
ki yedi, “Da jie, kelima nani ŋan maadi ki tieni n
po kasiedi Jerusalema yeni, a go ba tieni li kasiedi
Roma nni mo.”
12 Lan fandi, Juufinba siiga, bi tianba ń poli, ki
niani ke bi kan di libakuli bi go kan ñu libakuli

hali yeni ban ba kpa Pɔli.
13 Yaaba n den taani ki jagi li janbi ñɔlolma den
ki luo niba piina (40).
14 Ban gedi salga yidkaciamo yeni a nikpela
kani ki maadi, “Ti poli ki niani ke ti kan di ti
go kan ñu libakuli hali yeni tin ba kpa Pɔli.
15 Lanwani ii, ŋan cedi ban maadi o sejeciamo
ke ban jiini o i kani na, yin ŋanbi ki kpaagi o
maama nni. Tinba wani tuodi ki bobni o po, ki
ba kpa o ke bi dá ki pundi yeni o i kani.
16 Ama, Pɔli ninsalo bijua ń gbadi ke bi
loli ki sedi ki ba guudi ki kpa o, wan kua li
kpaadidiepaali nni, ki tuali Pɔli.
17 Pɔli ń yini seje kobgo ciamo ki maadi o,
“Taa o naaciemo ne, ki ciani o o sejeciamo kani,
kelima o pia maama ki bua maadi o.”
18 Lanwani ii, seje kobga yudaano ń taa o
naaciemo ki ciani o o sejeciamo kani, ki maadi,
“Pɔli yini nni, ke n kua o kani, ke o maadi nni ke
min ciani o naciemo ne a kani. O pia maama ki
bua maadi a.”
19 O sejeciamo ń cuo o naaciemo nuu, ki piadi
yeni o, ki buali o, “A pia be ya maama i ki bua
maadi nni?”
20 O naaciemo ń maadi, “Juufinba taani ki loli
ki ba mia ŋan cedi ban won jiini Pɔli bi nitaanli
nni, nani bi bua ŋanbi ki kpaagi o maama nni
yeni.
21 Ama, ŋan da cengi bi maama, kelima, bi ki
luo niba piina, ki poli, ki niani ke bi kan di, bi
go kan ñu libakuli hali yeni ban ba kpa Pɔli. Bi
bobni ki gbeni o, bi ji guu ŋan ba jagi ki cuo yaali
i.”

22 O sejeciamo ń cabi o naaciemo wan ña, ki
nan tuodi ki kpaa o, ki maadi, “Da cedi niloba
kuli ń bandi ŋan maadi nni yaali ne”.
23 Ke o yini seje kobga cianba bilie, ki myedi
ba, “Yin bobni sejenba kobilie (200) yaaba n ba
gedi Sesare, yeni tanpuala piilele (70), yeni bi
kpandanba kobilie (200). I ba fii ku ñiagu, kudi
taa yognu, ki gedi Sesare.
24 O go den yedi ba ke ban bobni ti yanjagkaadi,
Pɔli ń ba jagi yaadi, ki taa o mi yanduanma nni,
ki gedi ki mubni o gobna Feliksi nuu nni.
25-26 Ke o diani ya tili ne: “Kolodi Lisiasi n diani
ya tili ne, gobna ciamo Feliksi po, N fuondi a.
27 O ja ne, Juufinba n cuo o, ki bobni ke ban
kpa o, ke n gbadi ke o tie Roma yua i, ke n ŋɔdi
ba yeni sejenba, ki fie o bi nuu nni.
28 N den lingi min bandi ban jalgi o yaali ya po,
ke n cedi ke bi jiini o bi nitaanli nni.
29 Bi waani nni ke bi jalgi o ya maama n nua
bi bali maama i, ama ke waa pia ya tagli n buali
kuuma bii ban luoni o.
30 N go gbadi ke bi loli ki sedi o po yeni i janbi,
lani n cedi ke n kagni ki taa o ki sɔni ke ban cua
yeni o a kani, ki yedi yaaba n jalgi o ke ban bobni
yaali n tie o tagli kuli, ki cua ki waani ke ye ki
gbia. Ya gaani n cabdi.”
31 Sejenba ń cɔlni o tondu. Bi den taa Pɔli ki
gedi yeni o Antipatri ku ñiagu yeni.
32 Lan fiifandi, sejenba boncianli den cedi ke a
tanpuala n ciani o, ke bani bibá guani ki lebdi li
kpaadidieli po.
33 A tanpuala ń pundi Sesare, ki teni gobna li

tisɔnkaali, bi go den taa Pɔli ki waani o.
34 Gobna ń cogi li tili, o buali Pɔli wan tie ya
diema yua. Ki bandi ke o tie Silisia yua i.
35 Wan maadi, Yaaba n kpaani ke ban bu
a buudi ya pundi, n ba cengi a maama kuli
ki gbeni. O den cedi ke bi kubi o Herodi
badidieciangu nni.

Diangbenga 24

1 Dana mu bo pendi ke salayidkaaba cianmo
Ananasi yeni bi nikpejuogikaaba, yeni mi ma-
banma liiga yua, yua ke bi yi o Tetule lan niba
n bo ciani Poli o dogdaano kani kelima bi bi pia
yenba ti buudi.
2 Ya yognu ke Poli bo sedi o dogdaano nituali
nni, Omabando Tetule bo cili mi maama ke bua
wan jaligi o ki yedi: «o dogdaano ya ŋalibalgi
po i ke ti kuli ye yeni mi yanduanma yeni a
maalŋama mɔ ya po i ke ti dogu kuli lebdi ki
ŋanbi
3 Li tie ŋalbalgi boncianli a po ti pala nni yeni
ŋan tieni yaala kuli; ti jaandi ŋa hali boncianla
Felisi.
4 ki fidi, min da biandi a yaama, n ba mia a
ŋan cengi nni bonŋanla yeni mi yanfuomama.
5 Kelima ti diidi ki sua ke o ja ne tie ya nibiado
n ba fidi ki fiini ŋanduna nni juufinba pala ki
cedi ban fiini mi yiema. O tie Nasareti jaantieba
liiga yua i.
6 O jagi ki ba fanbi ku jaandiegu i ke ti cuo o.
7 Ama, Lisia o seje ciamo mɔndi ki fie o ti nui
nni yeni u paalu, ki gedi yeni o.

8 A ya buali pɔli li maama po, a ba gbadi i mɔmɔni tin jalgi o yaali ya po.
9 Ke juufinba todi ki jalgi Pɔli ki yedi ke ke ban jalgi o yaali ya po tie mɔmɔni i.
10 Ama gobna n´ teni Pɔli mi maama ke wan maadi, Pɔli ń jiini, “N gbadi ke a tie ti buudi yudaano u dogu ne li tieni bina, ke n pali mani yeni mi ba yaadi mini nba, ki waani i mɔmɔni.
11 A ba fidi ki kpaagi ki bandi ke piiga n dana lie n yeni, mi gedi Jerusalema ki ba pugi U Tienu.
12 Ban la nni ku jaandiegu nni, n ki bo gagi yeni nilo, n bi ki fiindi bi niba pala yiko cogdieli kani yeni u dogu nni.
13 Bi kan fidi ki teni kasiedi ban jalgi nni yaali ya po.
14 Ama n tuo a nintuali nni ke ban yi yaali jaanbuofanu yeni, n li ŋua mani i ki pugi ti yaajanba Tienu, N dugi ki go cɔlni yaali n ye yiko tili nni yeni sawalpuaba ń diani yaali kuli.
15 N pia li dandanli U Tienu nni nani ya niba ne yeni, ke mi faadma ba tieni bi niteginkaaba yeni bi nibiadba po kuli.
16 Lanyapo i ke n tie ania ke min ya pia ya yantiaŋanli n ki pia tagli U Tienu yeni bi niba po.
17 Li tieni bina ke mii ye ne, n cua yeni li todli n dogu yaaba po yeni i ligi bu paabu po.
18 Min tieni lani, juufinba yaaba n ñani Asi den la nni ku jaandiegu nni ke n tie mi wuliŋanbima bogda, laa den tie niwulgu nni bii ŋmadli ń ye naani.
19 Bi niba ne ya pia maamaba, bi ji ba fidi ki nagni a nintuali ki waani ban jalgi nni yaali ya

po.
20 Lanyaaka li niba ba fidi ki waani juufinba
yiko danba nintuali ban la yaali n po ke laa tiegi.
21 Li nan yaa tie min den ye bi siiga nni ki
tandi ki maadi yaama ke yuakuli gbadi yaa ka,
“Bi kpienba faadma po ya buudi ke bi bua jia
nni a nintuali nni dinne.”
22 Feliksi yua n den bani li maama fuuli den
yedi ke juufinba ń juuni, ki yedi, “Komanda Lisia
ya ñani Jerusalema ki kpeni, n ba jia i buudi.”
23 ki puogi seje kobga yudaano ke wan ya guu
Pɔli bonŋanla, libakuli ń da pɔdi o, ki da ŋa o
nitaanli nni bá niyendo ń da cua o kani yeni
bonli ke o bua todi o.
24 Lan tieni danaba, Feliksi den guani pɔli kani
yeni o denpua Drusila, ke o tie juufi, ki cedi ke
bi yini Pɔli ke o ba cengi o yaali n tie ti dudugdi
Jesu Kiristo nni.
25 Ama nani Pɔli ń den kubi mi maama mi
teginma po, mi yanduanma po yeni ya buudi
n ba juodi ki cua po yeni, ti jawaandi den cuo
Feliksi, ke o yedi: «Dá guani ki lebdi o, ama n ya
baa u sanu ya yogu, n ba sɔni ki yini a.»
26 Lan yognu goga, o den daani ke pɔli ba suu
o i ligi, lanyapo, ke o den suani ki yi o ki boe yeni
o.
27 Ama bina lie ń pendi, ke Pɔrsiwusi Festusi
ga Feliksi ki tua gobna, Ama nani Feliksi den bua
juufinba ninmanga yeni, ke o cedi ke Pɔli li luo
li kpaadidieli nni.

Diangbenga 25

1 Festusi ń pundi diema nni, lan tieni dana taa,

wan ńa Cesare, ki gedi Jerusalema.
2 juufi salga yidciamo yeni bi yikodanba ń cua
o kani ki waani o ke bi pia mi maama yeni Pɔli,
ki bua ban jia ti buudi yeni o. ki mɔndi ki niidi
Festusi ke wan cengi bi maama.
3 Bi den mia o u sanu ke wan tuo ban janbi Pɔli;
ke wan cedi ban taa o ki gedi yeni o Jerusalema,
yeni bi ba fidi ki kpa o u sanu po.
4 Ama Festusi den ŋmiani ba ke Pɔli tie kpaadli
i ki ye Sesare kpaadidieli nni, ke wani mɔko ba
gani lipo.
5 Ke lanwani ii, yaaba n bua ba fidi ki ŋɔdi o
ban gedi lipo. Ke li ya tie ke bi pia jalgi bá Pɔli
po, bi ba fidi ki waani o tagli.
6 Festusi ki tieni likani ke li pendi dana niin bii
piiga, ki fii ki jiidi kigedi Sesare, wan pundi ke li
fandi, ke o kali ti buudi diegu nni, ki cedi ke bi
taa Pɔli ki cua yeni o
7 Pɔli ń pundi, Jerusalema Juufinba yaaba n
ye likani ń jalgi o boncianla, ki waani wan pia
yatagli ama ke kasiedi naa ye.
8 Pɔli ń maadi ki fie o yuli ki yedi, “N naa tieni
yaali n bia Juufinba yiko po, bii ku jaandiegu po
lanyaaka Sesari po.”
9 Ama Festusi den bua wan mangi Juufinba
pali, ki buali Pɔli, “A ba fidi ki do ki gedi
Jerusalema ban buu a maama ne lipo n nintu-
ali?”
10 Pɔli ń yedi, “N ye o badciamo Sesari buudieli
kani, ki guu ke ban buu nni lankani i. Mii pia
tagli bakuli Juufinba po nani fini aba ń bani
maama bonŋanla.

11 Ama li ya tie ke n tudi, bá ki tieni yaali ke li
buali n kuuma, N naa jie min kpe. Ama ban jalgi
nni yaali ya po ya ki tuagi sanu, nilo bakuli kan
taa nni ki mubni bi nuu nni. N suagi n buudi
Sesari po i.”
12 Festusi den kali ki juogi yeni o juogikaaba li
maama po, ki jiini Pɔli, ki yedi, “A yedi ke a suagi
a buudi Sesari kani, bi ba buu a lankani i!”
13 Lan tieni dana waamu, ke o bado Agripa yeni
Berenisi cua Sesare ki bua cani Festusi.
14 Ban tieni dana waamu, ke Festusi taa Pɔli
maama ki waani o bado, ki maadi, “Feliksi den
cedi ke bi taa niloba ki cua yeni o ne ke o tie
kpaadli.
15 Min den gedi Jerusalema, Juufinba salga
yidkaaba yeni bi cancannikpelba den jalgi li nilo
boncianla, ki mia ke ban buu ki cuo o, ki kpa o
16 Ke n mo jiini ba ke laa puni sanu ke Roma
yaaba ń taa nilo ki mubni o o yibala nui nni ke
baa buni o ki puni o u sanu ke o ba maadi ki fie
o yuli ti buudi kani.
17 Ama ban taani ki cua ne, mii guudi dana, li
fiifandi ke n cedi ke bi taa o ki cua yeni o ti buudi
kaanu.
18 Ban den fii ki jalgi o, ki waani wan pia ya
tagli kuli, maamɔnma bakuli naa den ye.
19 Ban nia ya maama po tie bi jaandi sanu
maama i, yeni niloba ke bi yii o Jesu, ke o den
kpe, ama ke Pɔli wani nan yedi ke o fo.
20 Mii den bani min ba kpaagi lanya maama
maama, ke n buali o o ya ba tuo ki gedi
Jerusalema ban buu o maama lanpo.
21 Ama Pɔli ń den yedi ke o baa ye li kpaadidieli

nni, ke o suagi o maama o badciamo Sesari buudi kaanu, n den yedi o ke wan ya ye likani ki guu hali min ba taa o ki sɔni o Sesari kani.
22 Agripa den yedi Festusi, “N moko bua min cengi li nilo maama.” Festusi ń jiini o “cedi saala” “Aba cengi o maama.”
23 Lanwani ii, lan fandi, Agripa yeni Berenisi den bobi bi tiakpiagdi ki cua ti buudi kaanu yeni sejenba yeni u dogu yikodanba. Festusi den cedi ke bi taa Pɔli ki cua yeni o bikani.
24 Festusi den yedi, “O Bado Agripa yeni yinba ya nikpiaga n ye yeni ti ne, I la ya nilo ne ee; Jerusalema Juufinba yeni nekanba yaaba la nni ki yigni ki tua ke waa dagdi wan go ya pia miali.
25 N diidi ki sua ke waa tieni yaali n dagdi yeni mi kuuma; ama wani mɔno ń suagi o maama O Badciamo kani yeni, n ba taa o ki mubni o o badciamo nui nni.
26 Ama mii bani min ba diani yaali cima li tisɔnkaali nni, ki teni o badciamo, lani n cedi ke n cedi ke bi cua yeni o i kani o bado Agripa, ke ŋan todi nni min fidi ki diani yaali n tiegi li maama po
27 Kelima laa tuagi sanu ke min sɔni kpaadli kaa diani ki waani ban jalgi o ya maama po fuuli.

Diangbenga 26

1 Lanwani ii, Agripa den yedi Pɔli, “Maadi ki fie a yuli.” Ke Pɔli duoni o nuu, ki saa i mɔni ki yedi.
2 O badciamo Agripa, n ye li pamanli nni yeni min ga mi maama a nintuali ki ba maadi ki fie n yuli juufinba yaaba n jalgi nni nuui nni;

3 Kelima a tie bancianma daano yaali n nua
juufinba yema yeni bi bogda po. Lanyapo i ke n
mia ŋa ke ŋan pa juunli ki cengi nni.
4 Ti ya ba maadi i mɔni, juufinba kuli bani min
ye maama hali n jawaama nni n dogu nni yeni
Jerusalema po.
5 Bi bani nni hali mi cilma, ki ba tuo ki
saa i mɔni ke n den cɔlni farisienba yema, ya
jaanbuolu n cɔlni mi teginma sanu.
6 Mɔlane n ji se ne ke bi jiagi nni ti buudi
kelima n lingi ya ñɔnianu ke U Tienu den niani
ti yaajanba
7 Kelima li tie ya ñɔnianu ke ti piiga n cuglieda
den pugi U Tienu yeni ti cɔlindi yienu yeni ñiagu
ki daani ke ban baa i. O badciamo Agripa, li
dandanli po i, ke juufinba jalgi nni.
8 Beyapo i ke i siiga nni bá niyendo ki maali ke
U Tienu ba fidi ki faadi bi tinkpiba.
9 Yoguba, n den maali ke mi tieni bona bon-
cianli ki kɔni yeni yaaba n taagi Nasareti Jesu
yeli.
10 N tieni li bona Jerusalema dogu nni. Salga
yidkaaba ciamo ń den puni nni ya yiko po cedi
ke n luoni bi dugikaaba boncianli a kpaadidiena
nni, n den solgi ban den kpa yaaba.
11 N den ŋmalgi bi tuba yognu kuli ti yikodi
codiena nni ki niidi ba ke bi sugdi U Tienu. N
den fiindi n pabienli bi po, ki wangi ba falaciamo
bá i doglami nni mɔno.
12 Min den tuuni lanya tuona, n den caa
Damasi ke li tie salga yidkaaba ciamo yikodi sanu
nni;

13 O badciamo, li sanu po, u yensiinu, n den ya
yenma n ñilgi ki tuudi ki cie u yienu, ke mi ñani
ŋaljanli nni ki yendi ki lindi mini yeni n yegni.
14 Ti kuli ń lagdi ki baá, n den gbadi ke u nialu
maadi yeni nni ebrewu maama nni, “Soli, Soli,
be n cedi ki a wangi nni ya falaciamo ne? li paa
a po yeni ŋan taa a taali ki pua li bonmuukaali.”
15 Ke n buali “A tie ŋma i, O Diedo? Ke o diedo
jiini N tie Jesu, ŋan falgi yua i.
16 Mɔla, fii ki sedi a taana po; lanyapo i ke n
dɔgdi a po, ki lugdi a ke ŋan tua n tuonsɔnlo yeni
n kasiedi yaali nua ŋan bani nni mɔlane yaali ya
po yeni min ba yuandi ki waani a ya bona;
17 N go ba faabi a min suani a ya dogtieba yeni
ya nilanba siiga nui nni.
18 Ke ŋan luodi bi nuni, ki ñani ba li biigli
yeni Setaani paaciamu nui nni, ki ŋmagdi ba mi
yenma yeni U Tienu po, ke ban fidi ki baa U Tienu
sugli bi tuonbiadi po, ki di min gagdi ki ŋanbi
yaaba faali kelima ban pia ya dudugdi n po.
19 O badciamo Agripa, lanwani ii, n ki fali
ŋaljanli nni bonlakaali;
20 Ama, cincinli, Damasa yaaba po, ki tuani
Jerusalema po, yeni Jude dogu nni yaaba kuli
yeni bi bi nilanba po, n teni ba u tondu ke ban
biidi bi pala bi tuonbiadi po, ki lebdi bi tɔgu, ki
guani U Tienu kani ki ya tuuni ya tuonŋana n
dagdi yeni ti tuonbiadi sugli.
21 Lanyapo i ke jufinba cuo nni ku jaandiegu
nni ki bigni ke ban kpa nni.
22 Hali yeni mɔla kuli, U Tienu todi nni, kelima
n se ki saagi i mɔni bi niba kuli yeni a nigbenga

siiga ke yii nua bontɔli kase bi sawalpuaba yeni
Moyiisi ń waani ke yaali n ba tieni ke laa pia
tama;
23 Ke li buali ke Kirito ń la fala, ki tua yua n ba
kpia ki faadi bi tinkpiba siiga, ki fii ki kpaandi ki
waani jufinba buolu yeni bi nilanba mi yenma."
24 Pɔli ń maadi o mɔmɔnsaali ki dudi, ke
Festusi tandi ki yedi, "Pɔli a tie gaado i, a
bancianma n cedi ke a gaadi."
25 Ama ke pɔli maadi, "O nicɔlinka Festusi, mii
tie gaado ka, ama n paani n pali i, ki ñani i
mɔmɔni lanbona ki maadi yeni li yumiinli
26 Kelima o badciamo bani lanya bona kuli po,
lani n cedi ke n fuoni n yama ki maadi o, kelima
n bani ke bonli ki ye li maama po ki duagi o;
kelima libakuli ki tieeni wuoli nni.
27 O badciamo Agripa, a dugi bi sawalpuaba po
oo? N bani ke a dugi bi po"
28 Agripa ń maadi pɔli, "A bua li y pugni
waamu ŋan maadi kuani n yama min tuo ki tua
Kirito ŋɔdka yo oo?
29 Pɔli ń yedi, "N jaandi ki miadi U Tienu ke lan
tie mɔla ne yo oo, lan ba waagi yo oo, lan da tie
fini baba ka ama yaaba cengi n maama dinne ne
ń tua nani mini yeni, ama lan da tie li kpadidieli
kudseseli ya po ka."
30 Ke o badciamo fii, ke gobna yeni Bernisi yeni
yaaba n bo taani ki kaa yeni ba kuli fii;
31 ban ñani ku dieciangu nni ke bi maadi yeni
bi lieba ki tua, "Ya nilo ne ki tieni ya bonli n
pundi kuuma bii cuoma."
32 Agripa ń yedi Festusi, "Bi bi ba fidi ki luodi
o nilo ne ki ŋa o li ya bi ki tie ke o pendi yeni mi

maama Sesaari kani.”

Diangbenga 27

1 Ban jagi ke ti ba kua ku ñinbiagu ki gedi Itali,
ke bi taa Pɔli yeni ya kpaada n sieni ki mubni
Ogusti sejenba kobga yudaano nui nni, ke bi yii
o Juliwusi.
2 Ti den kua ya ñinbiagu n ñani Adramiti ki
ba balni Asi ñinkunu. yeni ke ti den kua mi
ñincianma nni. Aristarki, Maseduani diema nni
Tesaloniki jua den yegi yeni ti.
3 Lan fiifandi, ti den sedi Sidɔn dociamu
nni, lankani, Juliwusi den kubi Pɔli yeni mi
yanduanma, hali ki cabi o ke o gedi ki ban ga
o kpiiba cangu.
4 Tin ñani lankani, ti den suagi liiga mi
ñincianma nni ki sedi Cihipri kpendegli kani,
naani n legni ti yeni u faalu, kelima u faalu den
togdi ti.
5 tin pendi ki nagi Sisili yeni Panfili ñinkunu,
ke ti sedi Miira, Lusi diema nni.
6 Lankani i ke sejenba kobga yudaano la
ñinbiagu ke ku ñani Aleksandri ki caa Itali, Ke
o kuani ti ku niinni.
7 Tin fii ki cuoni waamu waamu nani dana bá,
ki mɔndi ki pundi Kinidi, u faalu ki tuo ke tin tin
cuoni, lanwani ii, ti den kpibi u sanu ki toli ki
balni Kreti ñinkunu naani n liegi ki toli Salmɔni.
8 Ti den cuoni yeni fala ki balni u ñinkunu hali
ki ban pundi kaanu bá ke bi yii Feri Hafensi ki u
kuu yeni Laseya dociamu.
9 Ti den sedi likani ke li waagi waamu, kelima
Juufinba nɔlolma mo den pendi o, li cenli ti sanu

po ji den bia, lanyapo, Pɔli den tuodi ki waani ba,
10 ki maadi, “N yegni, N la ke tin bua fii ya
sanu ne baa pia mi janjanma, ti go ba biani a
bona boncianli, laa tie a tuga yeni ku ñinbiagu
baba ka, ama, ti miana mo.”
11 Ama sejenba kobga yudaano den cengi o
ñinbiakudlo yeni o bondaano maama i, o den ki
cengi Pɔli maama.
12 Kelima li den ki ŋani ku faawaagu ń cua ki
naa ti li ñinbiayaali kani a ninbiakudla boncianla
den cegli ba ke ban fii likani, biya ba mɔndi
ki pundi Foniksi, ku fawaagu ń naa ba lanpo.
Foniksi tie Kreti ñinbiayaali ki ye yaanga nintuali
yeni yanbangu nintuali sanu po.
13 Yanbangu faalu ń cili ki figi suo suo, bi den
bani ke ban bua maama n yeni, ke bi yugdi ti
kudkpiagdi, ki fii, ki balni Kreti ñinkunu, kaa fagi
yeni li jaali.
14 Ama lan yani waamu, ku faaciangu yu n
figi yeni u paalu ke bi yii u Erakilɔn nũani li
kpendegli po, ki figi boncianla.
15 Ku ñinbiagu den ki fidi ki ba tuogi ku
faaciangu; nani kun den ki tuo pegdima yeni ii,
bi ji den ŋa ke ku faaciangu tugi ku ñinbiagu ki
caa yeni gu kun bua naani.
16 Ti den tɔgni ki balni naani ke Kawuda
kpendegli legni ti; ti den la fala paaa ki ti fidi
ki seni ki ñinbiabigu yaaga n ba faabi ti.
17 Ban fidi ki yugdi ki ñinbiabiga ki kuani, ke
bi taa u baabu, ki loli ki tabni ku ñinbiaciangu.
Bi den jie ke ku ñinbiagu ń da ti gedi ki tuoni

Sirti tanbiibenli, lanwani ii, bi den gbabi ki jiini a
ñinbiacaba ki ji ŋa ke ku faagu tudi ku ñinbiagu.
18 ku taafaagu den figi ki pua ti hali boncianla,
lanwani ii, bi den cili ki ñangi ku ñinbiagu tuga
ki lu mi ñima nni.
19 Li daataali daali ku ñinbiagu tuonsɔnba den
taa bi tuonsɔntiadi ki luni mi ñima nni.
20 Nani lan den tieni dana ke u yienu yeni a
ŋmaabila den ki ñani, ke ku taafaagu mo pua
ti yeni, ti naa ji den daani ke ti ba baa faabma
bakuli.
21 Ban den tieni lanya dana kaa dini liba yeni,
ke Pɔli sedi ku ñinbiagu tuonsɔnba siiga ki yedi
ba, “N yegni, i den ya cengi n gadi, i den kan fii
ki cua Kreti tin kua ya janjanma nni ke ti ye ne
yeni tin biani yaali ne kuli.
22 N ji tigni yi ke yin paani i pala, kelima ti
siiga nni nilo ji kan biani o miali, li ya ki tie ku
ñinbiagu yaagu n ba bia yaa ka.
23 Kelima, ku ñiagu nni, min cɔlni yua ya
sanŋɔdma ki go pugi ya tienu maleki won legdi
n po.
24 ki yedi nni, 'Da jie Pɔli, a ba pundi Sesari
nintuali, go diidi, U Tienu ŋancianma po, o guuni
a yaaba n yegi yeni a ne ke obakuli kan biani o
miali.
25 Lanwani ii, yin paanii pala kelima n bani ke
li ba tieni wan waani nni maama i.
26 Ama ti ba gedi ki tuoni kpendegli jaali i.”
27 Tin pundi piiga n ñiataagu, ke ti li kubi ti
sanu Adriatiki ñincianma po yeni, ku yɔgsiigu, a
ñinbiakudla tama ke ti nagdi gbangbanli i.
28 Ban bigni mi ñima ñuamu, ki la miada piina

(m 40); lan gedi waamu ban biigi ki la miada piitaa (m 30)

29 Bi den jie ke ti ba tuoni tangbaagu i, lani n den cedi ke bi jiini ku ñinbiagu kugkpiaga na, ki ji jaandi ke lan fandi tonma.

30 A ñinbiakudla den bua ban ña ki ŋa ku ñinbiagu, ki jiini mi faabma ñinbiabiga mi ñima nni, ki ji tie nani bi bua jiini liiga ya kudkpiagdi yeni,

31 Ama Pɔli den yedi seje yudaano yeni sejenba, “Bi niba ne yaa ye ku ñinbiagu nni, i kan baa faabma.”

32 Lanwani ii, sejenba den jia ki ñinbiabiga baabi ki ŋa ke ki gedi fagma.

33 Lan cili ki fandi, ke Pɔli paani bi pala ke ban la mi jiema ki di. O den maadi, “Dinne tie li piiga n danaali n yeni ke i guu kaa di liba kuli; jiema ki kua i ñɔbu nni.

34 Lanwani ii, n paandi i pala ke yin kali ki bɔgdi mi jiema ki taani ki di, kelima li ba todi yin baa mi faabma. I siiga bá niyendo kan biani o yudi bá yuyengu.”

35 Wan maadi lani, ke o taa kpanu, ki jaandi U Tienu bi kuli ya nunbu nni. Ki ŋmiidi kpanu, ki cili ki ŋmani.

36 Ke bikuli la li papaali ki dini.

37 Ti den tie niba 276 ku ñinbiagu nni.

38 Ban dini ki guo, ke bi luni ban tugi ya ŋalkaama (kpanu tiibima) mi ñima nni, ki bua ban yuagi ku ñinbiagu.

39 Lan den fandi i, bi den ki bandi ban nanli ya tinga, Ama bi den la ñinlaagu ke ku jaali tie tanbiinbenli. Bi den maali ke ban gedi ki sieni

ku ñinbiagu lankani i.
40 Bi den jia ti kudkpiagdi ki ŋa ke ti mii
mi ñima nni, layognu ke bi pɔbdi ki duoni a
ñinbiacaba ke u faalu pieni ku ñinbiagu ki gedi
yeni gu li jaali po.
41 Bi den sedi faali lie ń cendi naani i, ke ku
ñinbiagu gedi ki feli ku tanbiingu nni. Liiga den
feli ki cedi ke ku ñinbiagu se kaanyendu kaa
migni. Ama a ñinguona den pua paama, ki mudi
ku ñinbiagu puoli.
42 Sejenba den jagi ke ban kpa a kpaada, ban
da ti dugi ki ciadi.
43 Ama sejeyudaano den bua wan faabi Pɔli,
lani n den cedi ke o yie bi jagli. O den yedi ke
yaaba n ba fidi ki dugi mi ñima ń dugi ki pundi
li jaali po.
44 Ya niba n sieni den ŋɔdi bi tiaba i a taaba po
yaaba n sieni ban baa yaali ku ñinbiagu nni, ke
li ba todi ban dugi ki pundi li jaali. Li den tieni
yeni i, ke tikuli baa mi faabma ki pundi li jaali
(ki tinga) po.

Diangbenga 28

1 Tin den ciadi, ke bi gedi yeni ti li jaali po, ke
ti bandi ke li kpendegli yii Malti.
2 Bi dogtieba den ki ga ti cangu baba ka, ama
bi den cuoni u mu ti po kelima ki taaga yeni ti
waadi po.
3 Ama Pɔli ń baani ti baadi ki tieni u mu nni, ke
ku muwalgu tuogi li waalabli ke li finfini o nuu.
4 Bi dogtieba ń la ke li waalabli juani Pɔli nuu,
ke bi ji maadi bi ŋmiali nni k tua. “Ya nilo ne

baa tie nikpalo i, ke sani ki ciadi mi ñima nni,
ama yeni wan ciadi mi ñima nni kuli, U Tienu
teginma naa tuo ke wan ya pia miali.”
5 Ama, o den yogi ki luni o waa o mu nni, ke
bonliba ki tieni o.
6 Bi den guu ke u yukɔnu ń cedi wan mɔli, bii
wan ti cii ki baa ki kpe i. Ama ban den li kpaagi
o ke li waagi ke liba kuli ki pia o, bi den lebdi bi
maalma ki yedi ke o baa tie bulo i.
7 Mi tinfanma den ye kaa fagi yeni likani, ki tie
li kpendegli yudaano ke o yii Pubiliyusi ya tinga.
O den ga ti cangu bonŋanla hali dana taa.
8 Li sua ke u yukɔnu yeni ki canbuonga cuo
Pubiliyusi báa. Pɔli ń gedi o kani, ki jaandi, ki
maani o nui o po, ki tebi o.
9 Lani ń pendi, ya niba n den yia li kpendegli
po kuli den cua Pɔli kani ke o jaandi ke bi paagi.
10 Bi dogtieba mo den cɔlni ti, ki tieni ti li seli.
Tin den bobindi ki bua fii ki cabi ba, bi den teni
ti yaali n tie ti bonbuakaana.
11 Lan tieni ŋmaali taa, ke ti kua ya ñinbiagu
n den ye li kpendegli kani ku faawaagu yognu,
Aleksandri ñinbiagu ke “A bulileba” nannanli ya
ku po
12 Lan pendi, ti den sedi Sirakusi, ki tieni dana
taa.
13 Tin ñani likani, ti fii ki gedi Rejiyo dociamu
nni. Tin tieni dayenli, ke ku faagu ñani yanbangu
ki luodi, dana lie siiga ke ti pundi Pusolesi
dociamu nni.
14 Likani, ti den kadi yeni ti kpiiba ke bi ga ti
cangu dana lele. Ti den kubi yeni i ki ban pundi
Roma.

15 Lankani ke ti kpiiba den gbadi ti maama, ki
tuogi ti hali ke ti da ye Apiwu daaga nni yeni A
Candietaada kani. Pɔli ń la ti kpiiba, ke o jaandi
U Tienu ki ba li papaali.
16 Tin pundi Roma, bi den cabi Pɔli ke o ye o
baba i wani yeni seje yua n guu o.
17 Lan tieni dana taa ke Pɔli yini Juufinba
yudanba ki taani. Ban pundi, ke o maadi ba,
"N kpiiba, bake mii tieni tudma bakuli, ke mi
nua ti buolu, bii ti bogda bii ti jaajanba, bi cuo
nni nani kpaadli yeni Jerusalema, ki mubni nni
Roma yaaba nui nni.
18 Ban den buali nni ibuali, bi den jagi ke ban
cabi nni, kelima, baa den la min tieni yaali ke li
dagdi yeni mi kuuma cuonu.
19 Ama Juufinba ń den yie bi maama, li den
tua n po taladi ke mi suagi n maama o badciamo
Sesari kani, Li naa tie ke n pia jalgi bakuli n buolu
po.
20 Kelima min suagi ti buudi ne yeni i, ke n
mia ke min kali yeni yi, ki maadi yi min pia ya
maama. Kelima Israyeli dandanli po ke n ye yeni
i kudseseli ne."
21 Ke bi yedi o, "Ti ki kpeliki ga tisɔnkaali, ke li
ñani Jude, ki maadi a maama, ti kpiiba siiga nni
mo obakuli ki kpeli togdi a maama ki maadi a po
bonbiigu.
22 Ama ti bua tin cengi fini aba kani i, ŋan
pia ya maalma u jaanbuolu yeni po, kelima ti
bani ke i kaani kuli, baa pia maalŋanma bakuli
li jaanbuolu po."
23 Ban bili o ya daali, bi niba boncianla den cua
o kani, wan ye naani. Ke o waani ba o maama, ki

tieni kasiedi, ki waani U Tienu diema. O den cili
siŋaagu hali yeni ku yenjuogu, ki taa sani lie kuli
ki ba lebdi bi yama, ban tuo ki ga ke Jesu maama
tie maamɔnma, yini n tie Moyiisi yiko tili yeni bi
sawalpuaba maama.
24 Bi niba bi siiga den tuo ke wan maadi ya
maama tie mɔmɔni, ama bi tianba den ki dugi o
maama po.
25 Nani bi maama ń den ki cendi yeni, bi den
yadi ki kuni ya yogu ke Pɔli maadi ba ya lanbona
ne, “Mi Foŋanma den pia i mɔni man kadi ki
waani i yaajanba o sawalpualo Esayi maama nni.
26 O den yedi, 'Gedi ya nibuolu ne kani, ki
maadi ba, “I cengi yeni i tuba, i naa gbia; ki nua
yeni i nuni, ama i naa gbia niima nni.
27 Kelima ya nibuolu ne pali tadi ki juagi, baa
gbia bonŋanli yeni bi tuba, ki ŋubni bi nuni. Bi
jie ke ban la yeni bi nuni, ki gbadi yeni bi tuba,
ki go gbadi niima nni yeni bi pali, ki da ti lebdi
bi pala, min tebi ba.”
28 “Lanwani ii, yin ya bani ke bi sɔni ki waani
bi nilanba U Tienu ŋanbli, ke bi tuo ki ba cengi,
ki ba ga li.”
29 Wan maadi lan ya maama, ke bi yadi, ki gagi
bi ŋmiali nni boncianla.
30 Pɔli den tieni binmuna lie i wan den haya ya
diegu nni, ki gaani yaaba n caa o kani kuli.
31 O den wangi U Tienu Diema maama, ki go
tundi ba yaali n nua O Diedo Jesu Kiristi po yeni
li papaali. Nilobakuli den ki pani o o tuona po.

Bible Gourmantche

The New Testament in the Gourmantche language of Togo

Le Nouveau Testament en langue Gourmantche du Togo

copyright © 2020 Door 43 world-wide mission community

Language: Gourmantche (Gourmanchéma)

Dialect: Gormantche

Translation by: Door 43 world-wide mission community

Contributor: Andrew Rice, Gourmantche, Gux, Parfait, Parfait-Ayanou

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-08-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
1168f00b-eabf-5a7b-9fed-4d2120867558